Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 25 (1018) | Łódź, Niedziela 30 Stycznia 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג כו שבט תרפ"ז. | Nr. 25 (1018)

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel 24-71

1911 XV 1926

חברים האנדווערקער

דער צענטראלער יודישער האנדווערקער-פערבאנד, פאלודניאווא 4 רופט אלע האנדווערקער פון

מעטאל-מייסטער-פעראיין
שטריקער-מייסטער-פעראיין
קירזשנער-מייסטער-פעראיין
דרוקער-מייסטער-פעראיין
מאלער-מייסטער-פעראיין
היטעלמאכער-מייסטער-פעראיין
בלעכער-מייסטער-פעראיין
קאפעלוש-מאכער-מייסטער-פעראיין
שניידער-מייסטער-פעראיין
טאמבורירער-מייסטער-פעראיין
טישלער-מייסטער-פעראיין
שטיקער-מייסטער פעראיין
וועבער-מייסטער-פעראיין
פריזיער מייסטער פעראיין
קאמאשען-מאכען-מייסטער-פעראיין
קאנדיטאר מייסטער-פעראיין
שוסטער-מייסטער-פעראיין
זאטלער-מייסטער-פעראיין
שילדען-מאלער-מייסטער-פעראיין
בערשטענבינדער-מייסטער-פעראיין
גלעזער-מייסטער-פעראיין
יובילער-מייסטער-פעראיין
בעקער-מייסטער-פעראיין
מאדיסטינס-מייסטער-פעראיין
צוקערלעך-מייסטער-פעראיין
ווייגערמאכער-מייסטער-פעראיין
שלאסער-מייסטער פעראיין
זאקענמאכער-מייסטער-פעראיין
גראווירער-מייסטער-פעראיין
מצבה-קריצער מייסטער-פעראיין
פארמירער-מייסטער-פעראיין
ליניער-מייסטער-פעראיין
שאכטעלמאכער-מייסטער-פעראיין
וועש- און לעבער-נייהער-מייסטער-פעראיין
פליישער-מייסטער-פעראיין
וואליזענמאכער-מייסטער-פעראיין
מויערער-מייסטער-פעראיין
קאשע-מאכער-מייסטער-פעראיין
שפיגעל מאכער-מייסטער-פעראיין

מאסענהאפט אנטיילצונעהמען אין

15-יעהריגען האנדווערקער יום-טוב

וועלכער קומט פאר היינט, זונטאג, דעם 30. יאנואר ד. י. 7 א זייגער אין אווענד אין זאל פון פילהארמאניע.

די פערוואלטונג פון צענטר. יוד. האנדוו.-פערבאנד (פאלודניאווא 4)

694

8-טונג, אלע צו קאלאניאל-קליינהענדלער!

דער פעראייניגטער קאלאניאל-קליינהענדלער-פערבאנד פון פעטריקאווער 6 מאכט בעקאנט דאס היינט, זונטאג, דעם 30. יאנואר, 7 אזייגער אין אווענד זאל יעדער מיטגליד קומען בכדי איינצוצאהלען אויף

און מימבערענגען צו

צוקער

38.50 זל. אויף א זאק אקציז.

אלע איינצעלהייטען וועט מען זיך דערוויסען אין פעראיין. אויך זאל יעדער קומען און מעלדען, ווער עס האט נאך נישט בעקומען פון די ערשטע בעשטעלונגען. - דאס הייסט פון מעהל, זייף, שפראטען א. ז. וו.

369 די פערוואלטונג.

Dr. med.

Braun

פאלודניאווא 28
טעלעפאן 40-26
ספעציאל-ארצט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל)
נעמט אן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אוונט

Dr. med.

W. Eychner

פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע
זיך איבערגעצויגען אויף זגערזשער 11 טעל. 34-72.
נעמט אן אין דער רעטשניצע פעטריקאווער 294 פון 12—2 מיטאג אין דער היים פון 6-8 אוו.

Dr. med

STUPEL

Szkolna 12
ספעציאליסט פאר הויט, האר און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע, רענטגענ-שטראהלען און קווארץ-ליכט, עלעקטרא-טעראפיע.
נעמט אן פון 6—9 אין אוונד, פרויען—12 ביז 3 נאכמ. 873

Dr. PRYBULSKI

25-38

1911 XV 1926

דער צענטראלער יודישער

האנדווערקער-פערבאנד

4 פאלודניאווא 4

פאדערט אויף אלע פעראיינען, וועלכע האבען צוליב וועלכע ס'איז סיבות נישט דערהאלטען די אפיציעלע איינלאדונגען צום

15-יעהריגען יובילעאום

וועלכער קומט פאר היינט זונטאג, האלב 6 א זייגער אין אווענד אין זאל פילהארמאניע. צוצושיקען זייערע דעלעגאטען מיט די פעראיינס-מעהנער אין לאקאל פון צענטראלען יודישען האנדווערקער-פערבאנד (פאלודניאווא 4), וואו עס וועט זיי ערווארטען דעלע-גאטען פון יובילעאום-קאמיטעט

די פערוואלטונג. 693

אכטונג, שטעפער-מייסטער!

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז מיר בעטייליגען זיך אין דער פייערונג, וואס קומט פאר היינט, זונטאג ד. 30-טען צוליב דעם 15 יעהריגען יובילעאום פון דער יודישער האנדווערקער-צענטראלע אין לאדז, פאלודניאווא 4. און מיר פאדערן אויף אלע שטעפער-מייסטער צו קומען אויף דער

פייערליכער אקאדעמיע

וואס קומט פאר אין פילהארמאניע-זאל נארוטאוויטשא 20 פינקטליך 6 אווענד.

די פערוואלטונג. 683

OSTRZEŻENIE!

Powołując się na ogłoszenie p. L. ROZENCWAJGA z dn. 27 b. m., Cech Fryzjerów m. Łodzi **ostrzega** osoby zainteresowane przed wyż. pomienionym fryzjerem, wobec nie posiadania przez niego w dziale damskim **kwalifikacji fachowych i pedagogicznych**

682 CECH FRYZJERÓW m. ŁODZI.

פילהארמאניע-זאל

20 נארוטאוויטשא 20

יוויט א טעלעגראפישע ידיעה האט זיך דער גע-זונד-צושטאנד פון בעריהמטען חזן ה'

משה קוסעוויצקי

פערבעסערט און האט איינגעוויליגט צו קומען קיין לאדז אויף שבת פ' תרומה ד. 5/II און וועט דאוונען אין פילהארמאניע פריטאג-צונאכטס הבדלת שבת און צומארגענס פריה שחרית און מוסף מיט דעם גיט איינגעשטודירטען כאר אונטער דער ליטונג פון דיריגענט ה' ישראל רובין מיט ספעציעל פארבערייטעטע נייע קאמפאזיציעס. // בעמערקונג: כדי צו געבען דעם פובליקום די מעגליכקייט צו הערען דעם בעריהמטען קינסטלער זענען די פרייזען זעהר ערמעסיגט פון 1 ביז 2 זל.

בילעטען-פערקויף ביי ה' זעלמאנאוויטש עק פעטריקאווער-פאלודניאווא (צוקערניע) ה' דיאמאנד, נאוואמיעסקא 24 (וואורשט-געשעפט) ה' שטארקמאן (שיך-געשעפט) פעטריק. 39, פעלטא גלובנא 57, האמבורסקי, (פאפיר-סקלאד) פעטריק. 42 און אין קאסע פון פילהארמאניע.

684 דער קאמיטעט.

בית-יעקב פרעבעל-שולע בית-יעקב

24 צעגעלניאנא 24

צוליב'ן פערלאנג פון פיל עלטערן אנצונעהמען זייערע קינדער אין אונזער פרעבעל-שולע און צוליב מאנגעל אין פלאץ, ווערט געעפענט

א נאכמיטאג-פרעבעל-שולע

מיט הנחה-פרייזען פון 10 זל. א מאנאט.

איינשרייבונגען ווערען אנגענומען טעגליך אין קאנצעלאריע פון דער שולע פון 10-12 פארמ. און פון 5-7 אין אווענד.

500 די ליטונג.

רעגירונג ענדערט איהר פאליטיק

צום יודישען און העברעאישען שול-וועזען.

רעדע פון מין. דאברוצקי אין דער סענאט-קאמיסיע.

וואַרשאַ, 29 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער בודזשעט-קאמיסיע ביים סענאט איז בעטראכט געווארען דער בודזשעט פון בילדונגס-מיניסטעריום.

מיט א רעדע איז ארויסגעטראטען סענאטאר רובינשטיין, וועלכער האט שארף קריטיקירט דאס בילדונגס-מיניסטעריום, אנגעוויזען אויף דעם „נומערוס-קלויזוס", וואס עקזיסטירט פאקטיש אויף די אוניווערזיטעטען, ער האט דער-מאהנט די פאליטיק לגבי די יודישע און העברעאישע שולען א. אז. וו.

אלס ענטפער דערויף איז ארויסגעטראטען דער נייער בילדונגס-מיניסטער דאברוצקי, וועלכער האט ערקלערט, אז ער האט שוין ארויסגעגעבען א פער-ארדנונג צו קאנטראלירען די ביז-איצטיגע פאליטיק פון בילדונגס-מיניסטעריום. דאס בילדונגס-מיניסטעריום האלט אויך ביי שאפען עקזאמינאציע-קאמיסיעס, וועלכע זאלען דורכפיהרען עקזאמען'ס אויף יודיש און העברעאיש. צוליב דעם אבער, וואס ס'פעהלען די געהעריגע מענשען דערצו, לאזט עס זיך נישט אזוי שנעל דורכפיהרען אין לעבען.

דער מיניסטער האט ווייטער ערקלערט, אז ער שטעהט אויפ'ן שטאנד-פונקט, אז אין די פאָלקס-שולען זאל מען לערנען העברעאיש, יודיש און יודאאיסטישע למודים, אבער מ'מוז זעהען, אז די שילער זאלען נישט צופיל בעלאסטעט ווערען. די יודישע שולען דארפען גלייכבערעכטיגט ווערען און אויך בעקומען די געהעריגע סובסידיעס. אויך די פריוואטע שולען, וועלכע זע-נען געהעריג אוועקגעשטעלט, דארפען בעקומען עפענטליכקייטס-רעכט. און אלס בעווייז, אז דאס בילדונגס-מיניסטעריום האט גוטע כונות קען דינען דער פאקט, וואס נישט קוקענדיג דערויף, וואס דער ווילנער העברעאישער סעמינאר שטעהט נישט אויף דער געהעריגער הויך, האט ער בעקומען רעכט אויף צו מאכען די עקזאמענס אויף העברעאיש. וואס ס'איז שייך דעם „נומערוס-קלאוזוס", פיהרט דאס בילדונגס-מיניסטעריום איצטער-האנדלונגען מיט די אוניווערזיטעט-אדמיניס-טראציעס וועגען ענדערן די פאליטיק.

דערמיט איז די זיצונג געשלאסען געווארען.

200 מיליאן דאלאר

הלוואות פאר פוילען.

וואַרשאַ, 29 (טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט) דעם 10 פעברואר הויבען זיך אין ניו-יארק אן די אפיציע-לע קאנפערענצען צווישען די פוילישע בעפולמעכטיגטע פראם. קושיושאנאווסקי און מלינארסקי מיט אן אמעריקאנער קאנסארציום וועגען א הלוואה פון 200 מיליאן דאלאר, די ערשטע ראטע 53 מיליאן דאלאר דארף שוין אנקומען דעם קומענדיגען פריהלינג.

נאכ'ן אפזיצען 4 יאהר אין תפיסה

ווילען די ענדעקעס איהם צונעהמען דעם סיים-מאנדאט.

וואַרשאַ, 29 (טעלעפאניש פון אונ-זער סיים-קארעספאנדענט). היינט איז אין סיים געקומען דער ווייסרוסישער דעפוטאט בארא נאוו, וועלכען דער סיים האט נאך אין יאהר 1923 ארויסגעגע-בען דעם געריכט און איז פער משפט-געווארען צו 4 יאהר תפיסה. איצט איז דעפ. באראנאוו נאכ'ן אפזיצען די שטראף בעפרייט-געווארען. די נ. דעקעס האבען אריינגעטראגען א פארשלאג צום סיים-מארשאלעק ראטאי. אז ביי באראנאוו'ן זאל אפגענומען ווערען זיין סיים-מאנ-דאט. די ענדעקעס מאטיווירען זייער פארשלאג דערמיט, וואס דעפ. באראנאוו איז פער'משפט-געווארען צו שווערע תפיסה און ממילא פערלוירען די בירגער-רעכט. הגם דער מארשאלעק פער-זענליך האלט, אז מ'דארף נישט ביי באראנאוו'ן אפנעהמען דעם סיים-מאנ-דאט איז דאך דער פארשלאג פון די ענדעקעס אפגעשיקט-געווארען אין דער רעגולאמין-קאמיסיע.

ווייטערע בודזשעט-דעבאטען אין סיים.

רעדע פון דעפ. זאמערשטיין.

וואַרשא, 29. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) אויף דער היינטיגער זיצונג פון סיים איז געפיהרט געווארען די ווייטערדיגע דעבאטע איבער'ן בודזשעט פון בילדונגס-מי-ניסטעריום.

נאכדעם, ווי ס'האט גערעדט דער ענדעקישער דעפוטאט קארנעצקי, איז ארויסגעטראטען מיט א רעדע דער ווייס-רוסישער דעפוטאט ראזולא, וועלכער האט זיך בעקלאגט אויף דער פאלאני-זאציע, וועלכע ווערט אהן שום ריקזיכט דורכגעפיהרט אויף די קרעסען. דארט האט די פוילישע מאכט געמאכט זיך פאר א ווערקצייג די גלחים, וועלכע העלפען מיט אין דער צוואנגס-פאלאני-זאציע.

דעפ. קרייטשירסקי (פעראייניגטע דייטשען) האט פראטעסטירט געגען דער האנדלונג מצד דער פוילישער מאכט לגבי דער דייטשער בעפעלקע-רונג אין אויבער שלעזיען. די ארטיגע דייטשע בעפעלקערונג האט נישט קיין צוטרוי צו די פוילישע לערערינס, וועל-כע טראגען קורצע קליידלעך און רוי-כערען פאפיראסען.

דעפ. ליפאצעוויטש האט רעפערירט דעם בודזשעט פון יוסטיץ-מיניסטעריום. ער האט אנגעוויזען, אז די קאמיסיע איז אונצופרידען מיט דער ארבייט פון יוסטיץ-מיניסטעריום און דערוויבער אויס-געשטראכען 200 טויזענד זל. פונ'ם פאנד צו בעשפייזען ארעסטאנטען און 100 טויזענד זלאטעס פונ'ם פאנד פאר'ן יוסטיץ-ראט.

דער רעפערענט האט דערביי אנגע-וויזען, אז די ארעסטאנטען זיצען צו לאנג אין די טורמעס ביז'ן פראצעס; אז דאס געריכט-וועזען איז שלעכט אוועקגעשטעלט. אין אלגעמיין איז מען אין די דעפוטאטען-קרייזען אונצופרי-דען מיט'ן יוסטיץ מיניסטעריום

אונטערשטאאטס סעקרעטאר צא- האט געענטפערט דעם רעפערענט ליפאצע-וויטש, געשיצט דאס יוסטיץ-מיניסטע-ריום פון די פארווארפען און געבעטען צוריקשטעלען די 100 טויזענד זל. פאר'ן יוסטיץ-ראט

דעפ. זאמערשטיין איז ארויסגעטרע-טען מיט א רעדע, אין וועלכער ער-האט אנגעוויזען, אז ערשט מיט עטלי-כע צוריק. האט דער יוסטיץ-מיניסטער, אויף אן אינטערפעלאציע פון יודישען „קאלא", פארוואס מ'נעהמט נישט אריין יוסטיץ-ראט קיין יודען, – געענטפערט, אז דער יוסטיץ ראט הערט אויף צו עק-זיסטירען. איצט פאדערט די רעגירונג געלד פאר'ן יוסטיץ ראט.

דעפ. זאמערשטיין האט ווייטער אנ-געוויזען, אז מ'דארף ווירקען דערצו, די ריכטער זאלען זיין פריי פון פאליטי-שע נייגונגען און נאציאנאליסטיש קאמ-פען. ס'זענען פאראן צו פיל ארעסטאנ-טען אין די טורמעס

דעפ. פראגער (פ. פ. ס.) האט גע-שטעלט א פארשלאג, אז ס'זאל ארויס-געגעבען ווערען אן אמנעסטיע פאר אלע פאליטישע ארעסטירטע, אויסער פאר די, געגען וועלכע ס'זענען פאראן בעווייזע, אז זיי האבען געדינט א פרעמדער מלוכה.

נאכדעם, ווי ס'האבען נאך גערעדט א רייה דעפוטאטען, האט דער רעפע-רענט דעפוטאט ליפאצעוויטש נאכאמאל פעסטגעשטעלט, אז אלע פארטייען זע-נען געגען יוסטיץ-מיניסטעריום.

דעפ ב יק האט געשלאסען די זיצונג און מודיע-געווען, אז די נאהנסטע זי-צונג קומט פאר דעם 3. פעברואר אויף דער טאג ארדנונג געפינט זיך די פראגע וועגען ארויסגעבען די ווייסרוסישע דעפוטאטען אין אנדערע.

Z okazjji zaręczyn kuzynki naszej
p. **Sali Goldmanównej**
z panem
Izakem Konem
życzy wiele szczęścia i świetnej przyszłości 687
Ignacstwo Pomeranc.

ארום דעם סקאנדאל מיט דעפוטאט וואיעוואדזקי.

וואַרשאַ, 29 (טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט) דעפ. וואיעוואדזקי האט היינט ארויסגעגעבען אן ער-קלערונג, אז ער אנערקענט נישט דעם בעשטאנד פון מארשאלעק-געריכט.

צו דער היינטיגער זיצונג פון מאר-שאלעק-געריכט איז ער טאקע נישט געקומען.

אין די סיים קולוארען האט זיך היינט בעוויזען דעפ. טהוגוט, וועלכער נעהמט אנטייל אינ'ם מארשאלעק-געריכט איבער דעפ. וואיעוואדזקי אלס עדות.

וואַרשאַ, 29 (טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט) דער איינציגער דעפ. פון דער „חראמאדע" סאבאלעווסקי, וועלכער איז נישט ארעסטירט געווארען, האט ארויסגעלאזען א קאמוניקאט, אין וועלכען ער שרייבט צווישען אנדערן: „די רעגירונג וויל איצט ארויפלעגען די שולד פאר די ארעסטען פון די ווייסרוסישע דעפוטאטען אויף דעפ. וואיעוואדזקי. אבער דאס איז א פאל-שער מאנעוור. מ'וויל אריינפיהרען אין א טעות די עפענטליכע מיינונג, מיר זענען אין דער אפאזיציע געגען דער רעגירונג, ווייל די מאי-רעגירונג האט אונז געגעבען א סך הבטחות און נישט אויסגעפיהרט.

פערקעהר: די רדיפות געגען דער ווייסרוסישער בעפעלקערונג הערען נישט אויף און פערשטארקען זיך כסדר".

(זעה דריטע זייט)

נייער קאבינעט אין דייטשלאנד.

בערלין, (אטצ) דער פרעזידענט הינדענבורג האט אין אווענד אונטער-געשריבען די נאמינאציע פון פאלגענדע מיניסטארען: ד"ר מארקס – קאנצלער; געסלער – רייכסוועהר; ד"ר שטרעזע-מאן – אויסערן-מיניסטער; קעהלער – פינאנץ-מיניסטער, קיין אינערן או. יוסטיץ מיניסטער זענען נאך נישט נא-מינירט געווארען.

בית-היתומים, זגערזשער 40.

דערמיט מאכען מיר בעקאנט אונזערע געעהרטע מיטגלידער, אז היינט, זונטאג, דעם 30 יאנואר 3 נאכמ. קומט פאר אין אונזער לאקאל די יעהרליכע אלגעמיינע

גענעראל-פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) ערעפנונג פון דער פערזאמלונג; 2) וואהלען פון א פאר-זיצענדען; 3) בעריכט פון יאהר 1926; 4) בעריכט פון דער רעוויזיאנס-קאמיסיע; 5) וואה-לען פון א פערוואלטונג און רעוויזיאנס-קאמיסיע; 6) בודזשעט אויפ'ן יאהר 1927 און 7) פערשידענעס. די פערזאמלונג קומט פאר 3 נ"מ צום ערשטען טערמין און 6 צום צווייטען טערמין, גילטיג ביי יעדער צאהל מיטגלידער. די פערוואלטונג.

בעמערקונג: קיין איינלאדונגען ווערען נישט ארויסגעשיקט 696

דער צענטראלער האנדווערקער-פערבאנד, זאוואדזקא 5

די ארגאניזירטע קאמיסיעס פון די 5 פעראייגען, לויז העבער, שניידער-כאלופניהעס, שוסטער, בעקער און טישלער האבען בעשלאסען נישט אנטיילצונעהמען אין דער היינטיגער 15 יעהריגער פייערונג פון האנדווערקער פערבאנד, פאלודניאווא 4, צוליב דעם, ווייל עס איז נישט געשאפען געווארען א פעראייניגטער האנדווערקער-פערבאנד פון אלע האנדווערקער אין לאדז

די ארגאניזיר - קאמיסיע פון
די 5 פעראיינען אין לאדז. 699

מודעה מאפרושי מאיסורא!

1) דער קצב **שלמה סענאטאר**, פאמארסקא 107 פאר מאכל טריפות זיין איז געווארען גע'אסר'ט דורכ'ן היגען ראבינאט, אז ער זאל מעהר נישט פערקויפען קיין כשר פלייש, און ווער ס'האט ביי איהם יענע וואך געקויפט פלייש אלס כשר, זאל פרעגען א שאלה אויף די כלים.

2) דער הורטאווניק קצב **יואל קאלסקי**, אלעקסאנ-דרינסקא 24, וועלכער האט א יאטקע אין גאשטשינסקי דוואור, פערקויפט בסדר פלייש, וואס איז נישט אונטער דער השגחה פון היגען ראבינאט. דאס איז דער ראבינאט מפרסם, כדי די קויפערס זאלען דאס וויסען און זיך קענען אבהיטען.

ועד הרבנים
ועד הכשרות. 695

די גבאים פון דער חברה „תנ"ה, מווילקא", ווסכאדניא 66 בעטען אלע מיטגלידער, אויך די מתפללים, בכדי אפצוגעבען דעם לעצטען כבוד אונזער געוועזענעם לאנג יעהריגען מיטגליד

נ.ע. מאיר שטום

צו קומען צו דער לוי', וועלכע קומט פאר היינט, זונטאג, ד. 30 יאנואר 12 א זייגער מיטאג פון טרויער הויז, ווסכאדניא 54. 694

די גבאים.

Dr. med.
Różaner
צוריקגעקעהרט.
ספעציאל-ארצט פאר ווענערישע און הויט-קראנקהייטען.
— בעהאנדלונג —
מיט קינסטליכע בערג-זאנגע.
נעמט אן פון 8—10 פריה
און פון 5 — 8 אווענד
נארוטאוויטש 9 1. שטאק
טעלעפאן 28-98.

ערקלערונג!

די פערוואלטונג פון
טישלער-מייסטער-פעראיין, פאלודניאווא 4

ערקלערט, אז ביי דער היינטיגער פייערונג פון 15 יעהריגען יובילעאום פון האנד-ווערקער-פערבאנד האט קיינער נישט קיין רעכט צו רעדען אין איהר נאמען, ווייל זי נעהמט נישט קיין שום אנטייל אין דער פייערונג.

די פערוואלטונג. 698

לאָדז. 30. יאַנואַר. 1927

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 30. יאַנואַר. 1927

פּראָוואָקאַציע.

די מעשה וואָיעוואָדזקי.

דעם שבת איז בעשערט געווען צו ברענגען אין דער פּוילישער עפנטליכקייט אַן׳אויסערגעוועהנליכע סענסאַציע, וואָס האָט אויפגערודערט די געזעלשאַפטליכע מיינונג פון אַלע ריכטונגען און ניואַנסען —

די רעוועלאַציעס וועגען דעפּ. וואָיעוואָדזקי (אומאָפּהענגיגע פּויערים-פּאַרטיי) אַז ער איז, זייענדיג דעפּוטאַט, געווען אַ בעצאָלטער בעאַמטער אין דער אַזוי-גערופענער דעפענסיווע, און אַז זיין פּראָוואָקאַטאָרישע טעטיגקייט איז געווען אויסגעשפּרייט אויף׳ן סיים — האָט געווירקט, ווי אַ דונער פון העלען הימעל אַראָפּ.

אמת, דער אָפיציעלער „גלאָס פּראַוודי" האָט לו׳ט זיין קאָמפּעטענץ, אין דער הינזיכט, אַ ביסעל פאַרשפּעטיגט מיט דער ענטפּלעקונג, וואָס ער האָט געקאָנט אַ סך פריהער אויפדעקן; אָבער דאָך האָט ער אַראָפּגענומען די האַנד פון הארצען, און אויסגעזאָגט פון חדר... און ס׳האָט זיך געמאַכט לעבעדיג.

דער וויצע-פּרעמיער באַרטעל האָט אָפען פון דער סיים טריבונע ערקלערט, אַז די מעשה איז ריכטיג און איצט קומט די פּרעסע מיט איהרע אויספיהרונגען.

די רעגירונגס-צייטונג „עפּאָקאַ" זאָגט:

„...די קאָמפּראָמיטאַציע פון וואָיעוואָדסקי׳ן טרעט-אַרויס גאַנץ בולט און דורכזיכטיג. אין דער דאָזיגער אומאָנגענעהמער און שווערער פראַגע וועט דער מאַרשאַלעק געריכט בעלויכטען אַלץ, וואָס איז נאָך אין דער דאָזיגער פראַגע נישט גענוג קלאָהר. פון דעם אורטייל מוז אויך בעדרונגען-ווערען: דאָס ווידערגעבוירענע פּוילען דאַרף נישט האָבען פאַר איהר זיכערקייטס-וועגען קיין פּראָוואָקאַציע".

יאָ-בעלויכטען, נישט בעלויכטען — דערווייל איז די מעשה אַ זעהר מיאוס׳ע און דער פאָטער פון דער „עפּאָקאַ", דער „קוריער פּאַלסקי" שטעלט פעסט:

„ווען ס׳וואָלט זיך פאַקטיש אַרויסגעוויזען, אַז דער דעפּ. וואָיעוואָדזקי האָט געטאָן אַלץ, וואָס מען וואַרפט איהם פאָר, וואָלט עס געווען איינער פון די סך טראַגישע רינגען פון דער פּראָוואָקאַציע-קייט, וועלכע פרעסט אַדורך אונזער יונגען אָרגאַניזם. עקעלהאַפט איז דאָס, וואָס אַ דעפּוטאַט — נישט אַכטענדיג אויף זיין פּאַרטיי-אָנגעהעריגקייט און אַנשויאונגען — קאָן גלייכצייטיג זיין אַ דעפענזיווע-אַגענט אין פּאָליטישע אָנגעלעגענהייטען, און דערצו נאָך אַ בעצאָהלטער אַגענט: עקעלהאַפט איז דאָס, וואָס עס זענען דאָ אַזעלכע אינסטיטוציעס, וואָס בענוצען זיך מיט אַזעלכע יוראַש טובות. עס איז די קללה׳דיגע ירושה פון דער שקלאַפעריי: די מסירה און פּראָוואָקאַציע קאָנען ווערען שרעקליכע קרעץ אויף אונזער אָרגאַניזם. מען דאַרף זיי אויסראָטען און דער׳הרג׳ענען, ווי די ווערים, אַנישט וועלען מיר קיינמאָל נישט וויסען, צי דער נאָהענטסטער פריינד אונזערער וועט אונז מאָרגען נישט פערקויפען פאַר אַ טאָפּ לינזען.

סטראָנסקי האָט גלאַט געפונען אַן׳אבן טוב אין דער קאָמפּראָמיטאַציע פון דעם לינקען דעפּוטאַט סילוועסטער וואָיעוואָדזקי, און ער געפינט איין, אַז —

„דער דאָזיגער ענין וועט מפורסם ווערען אין לאַנד און אויסלאַנד. דער דאָזיגער אויסלענדישער פּרסום וועט פאַר קיין פאַל נישט זיין גינסטיג פאַר אונזער לאַנד. און דעריבער דאַרף מען איהם תיכף בעגרעניצען און לאָקאַליזירען, כדי דער „סוואָנד" זאָל זיך נישט פאַרשפּרייטען ברייטער, ווי ס׳ווייזט די ווירקליכקייט.

סטראָנסקי׳ס אידען-חבר פון דער „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ פּאַראַננאַ" (דוואָ גראָשע) וואָלט שוין אפשר אויף דעם דאָזיגען שמוץ מסכים געווען, אָבער אַזאַ איינער, ווי דער וואָיעוואָדזקי וואָלט געווען שעדליך אפילו דאָן —

„ווען פּוילען וואָלט געהאַט פאַר שכנים פון איין זייט די רעפּובליק סאַן-מאַרינאָ, און פון דער אַנדער זייט די מלוכה פון דאַלאַי לאַמאַ, ווען פון איין זייט וואָלט זי רעדוצירט די שטייערען פאַר איבערפלוס פון מזומנים, ווי די פּראַאייניגטע שטאַטען, און וואָלט גלייכצייטיג געהאַט אין דער שפּיץ פון זיך מוסאָליני׳ן" —

און פאַרוואָס טאַקי נישט, ווי די דאָזיגע צייטונג וואָלט פאַר זיך געוואונשען, אַז פּוילען זאָל מיט זיך פאַרשטעלען אַ מין אַנאַלוגיע?..

„אוי גוט — זאָגט די „דוואָ גראָשע" איז אָבער, דאַכט זיך. נאָך נישט און זי פאָדערט, אַז דער ענין זאָל איבערגעהן אין די הענד פון פּראָקוראָר.

דער „ראַבאָטניק" וואַרט אויס...

מן.

מוראַ׳דיגער וואָיעוואָדזקי-סקאַנדאַל

רודערט אויף די גאַנצע עפענטליכע מיינונג.—די רעוועלאַציעס פון „גלאָס פּראַוודי".— דער ווידערקלאַנג אין סיים. — ערקלערונגען פון סיים-מאַרשאַלעק און וויצע-פּרעמיער.—קאָמוניקאַט פון וואָיעוואָדזקי׳ס פּאַרטיי. — דער מאַרשאַלעק-געריכט.

דער פרייטאָגדיגער „גלאָס פּראַוודי" איז אַרויס מיט אַ נייער „באָמבע":

דער פיהרער פון דער אומאָבהענגיגער פּויערים-פּאַרטיי, וואָס האָט זיך אָבגעשפּאָלטען פון „וויזוואָלעניע", דעפּ. וואָיעוואָדזקי איז געווען אַ געצאָהלטער קאָנפידענט פון דער פּאָליטישער דעפענסיווע.

די דאָזיגע ידיעה האָט אין אַלע סיים-קרייזען געמאַכט אַ געוואַלטיגען איינדרוק.

ווי דער „גלאָס פּראַוודי" אינפאָרמירט האָט דעפּ. וואָיעוואָדזקי, וועלכער האָט געהאַט אַ שטאַרקען איינפלוס אויף די ווייסרוסישע קרייזען, בעדינט דער דעפענסיווע מיט אינפאָרמאַציעס וועגען ווייסרוסישע ענינים, וועגען די באָלשעוויסטישע איינפלוסען, און האָט בעריכטעט נישט-נאָר וועגען זיינע בעציהונגען און געשפּרעכען מיט זיינע ווייסרוסישע חברים, און געשריבען אויספיהרליכע ראַפּאָרטען וועגען די ווייסרוסישע פערהעלטנישען, נאָר ער האָט אויך פאַר׳מסרט יחידים פון זיינע חברים דעפּוטאַטען, וואָס אויב דאָס זאָל זיך האָבען אַרויסגעשטעלט פאַר אמת — וואָלטען די דעפּוטאַטען געטראָפען פער׳משפט ווערען אויף לאַנגיאָהריגע טורמע.

די דאָזיגע טעטיגקייט, וועלכע האָט געדויערט גאַנץ לאַנג, האָט זיך אָנגעהויבען באַלד נאָך דעם, ווי וואָיעוואָדזקי האָט בעקומען זיין דעפּוטאַטען-מאַנדאַט.

באַלד ווי ס׳האָט זיך געעפענט די סיים-זיצונג האָט דעפּ. פּאָניאַטאָווסקי (וויזוואָלעניע) אָנגעפרעגט דעם סיים-מאַרשאַלעק צי ער וועט עפּיס פאָרנעהמען אין צוזאַמענהאַנג מיט די רעוועלאַציעס. דער מאַרשאַלעק האָט געענטפערט, אַז ער האָט זיך געווענדעט צו דער רעגירונג נאָך אינפאָרמאַציעס און וועט צוזאַמענרופען אַ מאַרשאַלעק געריכט.

וויצע-פּרעמיער באַרטעל האָט ערקלעהרט אויפ׳ן אָרט אין סיים, אַז ער איז איבעראַשט געווען מיט די רעוועלאַציעס און האָט באַלד פאַראָרדנעט, מ׳זאָל איהם צושטעלען אינפאָרמאַציעס. אויף וויפיל ער איז ביז אַצינד אינפאָרמירט, זענען די ידיעות פון „גלאָס פּראַוודי", קרוב לאמת.

דער וויצע-פּרעמיער האָט צוגעזאָגט נאָך אין פערלויף פון טאָג צוצושטעלען די אינפאָרמאַציעס.

און ווירקליך אַרום 2 אַ זייגער האָט זיין סעקרעטאַר געבראַכט אין סיים דריי אָנגעפילטע טעקעס מיט דעפּוטאַט וואָיעוואָדזקי׳ס בעריכטען וועגען זיינע חברים דעפּוטאַטען.

דער סיים-מאַרשאַלעק האָט בעשטימט אויף שבת די ערשטע זיצונג פון מאַרשאַלעק-געריכט, אין וועלכען ער האָט פאַרבעטען די דעפּ. טוגוט און כאַציגסקי (כ. ד.) און אַלס סופער אַרביטער דעם וויצע-סיים-מאַרשאַלעק דעפּוטאַט פּאָניאַטאָווסקי.

פרייטאָג אין אָוונד האָט דער סיים-קלוב פון נ. פּ. כ. (אומאָפּהענגיגע פּויערים-פּאַרטיי) אַרויסגעלאָזט אַ קאָמוניקאַט, אין וועלכען ער קלערט אויף, אַז דעפּ. וואָיעוואָדזקי האָט ערפילט די פונקציעס פון אַ קאָנפידענט מיט׳ן וויסען פון פּרעזידיום פון דער פּאַרטיי, צו וועלכער ער האָט געהערט דעמאָלט („וויזוואָלעניע") אין די דאָזיגע פונקציעס האָט ער דערפילט אַזוי לאַנג, ווי ער, וואָיעוואָדזקי איז געווען אַ פּילסודטשיק.

ווען דעפּ. טוגוט האָט זיך וועגען דעם דערוואוסט האָט ער זיך באַלד אָפּגעזאָגט פון זיין אַמט אַלס מיטגליד פון מאַרשאַלעק געריכט, ווייל צו יענער צייט, ווען דעפּ. וואָיעוואָדזקי איז געווען קאָנפידענט איז טוגוט געווען פּרעזעס פון „וויזוואָלעניע", און ער וויל דעריבער אַרויסטרעטען אַלס עדות.

דער סיים-מאַרשאַלעק האָט דאַן בעשטימט אַן אַנדער צוזאַמענשטעל פון געריכט: אַלס אַרביטערס - די דעפּ. לאַציגסקי און פּאָניאַטאָווסקי, און אַלס סופער אַרביטער — וויצע-מאַרשאַלעק דאַשינסקי.

די דאָקומענטען, וואָס דער סיים-מאַרשאַלעק האָט בעקומען, האָט ער איבערגעשיקט דעם געריכט.

די זיצונגען פון געריכט, וואָס האָט זיך אָנגעהויבען שבת וועלען פאָרקומען געהיים.

(ווייטער — אין די דעפּעשען)

יודישע נייעס.

פער׳משפּט 6 אַרבייטער צו איין וואָך תפיסה.

ירושלים, (יט״א) אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם קאָנפליקט אין דער קאָלאָניע זכרון-יעקב צווישען די אַרבייטער אין דער פערוואַלטונג פון פּ. י. ק. א. וועגען וואָס מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, זענען 6 אַרבייטער אַרויסגערופען געוואָרען קיין חיפה צום אויספאָרשונגס-ריכטער. דער לעצטער האָט זיי פאַרגעוואָרפען, אַז זיי זענען זיך נישט פונאַנדערגעגאַנגען אויף דער אויפפאָדערונג פון דער פּאָליציי. דער אויספאָרשונגס-ריכטער איז אויך געוואָרען גלייך דער פּוסק און פער׳משפט אַלע 6 אַרבייטער צו איין וואָך אַרעסט יעדען. די פער׳משפטע זענען אַרעסטירט געוואָרען תיכף אויפ׳ן אָרט און געשמידטע זענען זיי אָפּגעפיהרט געוואָרען אין דער תפיסה אין עכו.

הרב ד״ר הענריך יאַאוליס געשטאָרבען.

אַכען, דעם 19-טען יאַנואַר איז געשטאָרבען אין עלטער פון 78 יאָהר הרב ד״ר הענריך יאַאוליס. ד״ר יאַאוליס איז געווען 50 יאָהר רב אין אַכען און ערשט מיט אַ יאָהר צוריק איז ער איבערגעגאַנגען אין עמעריטור. ער האָט זיך ערוואָרבען אין שטאָט די אַלגעמיינע אַכטונג.

העברעאיש אין אוניווערזיטעט אין דיזשאָן.

דיזשאָן, (יט״א) דער סענאַט פון אוניווערזיטעט אין דיזשאָן האָט איינגעלאַדען דעם ראַבינער יוליאַן ווייל ער זאָל אָנפיהרען מיט׳ן קורס פון דער העברעאישער שפּראַך און פון פילאָלאָגישען פאַקולטעט.

איז דאָ אַ גאָט אויף דער וועלט?

קוריאָזען פון דער אַנטירעליגיעזער בעוועגונג אין רוסלאַנד.

פון ד. טשאַרני.

דאָס מאָל וויל איך בעשרייבען מיין אייגען שטעדטעל דוקאָר, מינסקער גו(בערניע). איהר דאַרפט וויסען, אַז דאָס דאָזיגע שטעדטעל איז נישט גלאַט אַזוי אַ ווייסרוסיש הפקר שטעדטעל, אַ ג׳אַרויסגעוואָרפענע, וואָס וואַלגערט זיך אין דרויסען, און קיינער קוקט זיך נישט אום אויף דעם. ניין, דאָס דאָזיגע שטעדטעל האָט שוין זוכה געווען אַריינצופאַלען אין פאַרשידענע פּנקסים און כראָניקעס — ווייל אַ חוץ דעם שרייבער פון די דאָזיגע שורות, האָט זי נאָך אַרויסגעגעבען אויך אַנדערע יודישע שרייבער און דער עיקר — כל-ערליי פּאַרטיזאַנער און בונטאַרעס.

דוקאָר האַלט זיך אין איין בונטעווען! נאָך מיט אַ האַלבען יאָהרהונדערט צוריק, איז דוקאָר בעשטאַנען פון דורכאויס פּאַרטיזאַנעס, וואָס האָבען מיט מסירת-נפש געקעמפט פאַר׳ן דערפאָלג פון חסידות און פאַר דעם רוהם פון דעם „ליובאַוויטשער" זצ״ל.

און מיט אַ פערטעל יאָהרהונדערט שפּעטער, ווען אויפ׳ן שוועל פון דוקאָר האָט זיך בעוויזען דער אויפגעקלערטער 20-טער יאָהרהונדערט און מיט דעם „ליובאַוויטשער" האָבען אָנגעהויבען צו קאָנקורירען — פון איין זייט קאַרל מאַרקס און פון דער אַנדערער זייט — טעאָדאָר הערצל — האָבען זיך אין דוקאָר ווידער אַמאָל געפונען פּאַרטיזאַנעס, וואָס אייניגע פון זיי זענען געשטאַנען שטאָל און אייזען פאַר דעם סאָציאַליזם און די אַנדערע — פאַר דעם ציוניזם. עס האָבען זיך אָבער געפונען אויך אַזעלכע, מעהר שלום-בית׳דיגע, וואָס האָבען פּאַרטיזאַנעוועט פאַר ביידע גלייך.

און נאָך שפּעטער, ד. ה. מיט אַ יאָהר צעהן צוריק, האָט דוקאָר אַרויסגעגעבען אַ היבש ביסעל פּאַרטיזאַנעס אויך לשם הקאָמוניזם.

און נאָכדעם ווי דוקאָר איז שוין מיט מזל בעפרייט געוואָרען פון אַלע אינעווייניגסטע און אויך אויסענווייניגסטע שונאים, האָט מען זיך אַ נעם געטאָן פאַר רבונו של עולם אַליין...

לאָזט זיך אויס, אַז דער רבונו של עולם האַלט נאָך אַלץ דוקאָר אין זיינע הענד און ווי נאָר ס׳קומען די ימים-נוראים — פאַלט אַ פּחד נישט נאָר אויף די געוועזענע ליובאַוויטשער און „געוועזענע" מאַרקסיסטען און ציוניסטען, נאָר אויך אַפילו אויף די איצטיגע קוסטאַרען און האַרעפּאַשניקעס, וואָס אויף זיי און דורך זיי דאַרף דאָך, אייגענטליך אויפגעשטעלט ווערען דער נייער סאָציאַליסטישער בנין...

אָבער לא אַלמן ישראל! דוקאָר האָט נאָך גענוג פּאַרטיזאַנעס אויך געגען גאָט. קיין קאַמפּאַניע איז פאַר דוקאָר נישט צו שווער. און אויב ס׳איז איצט נויטיג אַ קאַמף צו טון געגען דער אמונה און דער עיקר געגען שלאָגען כפּרות און שלאָגען הושענות — איז נאָך דאָ גענוג מסירת-נפש׳דיגע יוגענט, וואָס האָט גענוג מוט אָנצונעמען אַ רעזאָלוציע, אַז ס׳איז נישטאָ קיין גאָט אויף דער וועלט און... אַראָפּ פון מאַרק!

דער דוקאָרער כופר בעיקר, וועלכער איז דאָס מאָל אַרויסגעטראָטען געגען גאָט, האָט זיך בעגנוגענט מיט די פאָר לאָזונגען, ווי: אַ כפּרה די כּורות, אַ כפּרה די „עקספּלאָאַטאַטאָרס און זשאַנדאַרמסקע", אַ כפּרה די רעליגיע בכלל!

און די דאָזיגע ראַפינירטקייט פון די לאָזונגען האָט אַזוי שטאַרק געווירקט אויפ׳ן דוקאָרער פּראָלעטאַריאַט, אַז ער האָט איינשטימיג אָנגענומען די פאָלגענדיגע רעזאָלוציע געגען גאָט, וואָס איז למען דעת, פּובליקירט געוואָרען אין די צייטונגען און לייענט זיך אָט ווי:

„מיר, צוזאַמענגעזאַמעלטע יוגענט און האַרעפּאַשנע מאַסען פון שטעדטעל דוקאָר אָנערקענען מעהר נישט די קלעריקאַלע „יאָנטויווים-יאָמקיפּער און ראָשעשאָנע" (יום טובים — יום כפּור און ראש השנה) און די רעליגיע אין אַלגעמיין!"

און אַפילו דער מינסקער „אָקטיאַבר" וואו די דאָזיגע רעזאָלוציע איז אָפּגעדרוקט קאָנסטאַטירט בדרך הלצה:

„גאָלדענע ווערטער. קורץ און קלאָר. מען מעג זיין רוהיג, אַז אין דוקאָר האָט די אַנטי-רעליגיעזע פּראָפּאַגאַנדע היי-יאָהר געגעבען גלענצענדע רעזולטאַטען. והא ראיה — די רעזאָלוציע, — „מיר אַנערקענען נישט"... מיט איין וואָרט, „דוקאָר איז ווערט אַ פּריין!"

לאָזט זיך אָבער אויס, אַז נישט נאָר „די יוגענט און האַרעפּאַשניקעס פון שטעטעל דוקאָר," נאָר אַפילו דער דאָרטיגער רב האָט זיך, קאָנטיג, אָנגעשטעקט פון דער קורץ-קורץ געפּאַסטער אַנטי-רעליגיעזער רעזאָלוציע און איז אויך, נעבעך, געשטרויכעלט געוואָרען... צוליב אַן׳אתרוג...

וויבאַלד די אמונה ביי דער דוקאָרער בעפעלקערונג איז שוין אַזוי געפאַלען, האָט זיך געטראַכט דער רב, מעג מען שוין בענטשען אויף אַ פאַר-אַ-יאָהריגען אתרוג אויך...

און אָט ווי דער דוקאָרער אַרבקאָר (אַרביטער-קאָרעספּאָנדענט) בעשרייבט די דאָזיגע מעשה נורא אין דעמזעלביגען „אָקטיאַבר":

„דער רב מייזעל איז היי יאָהר געפאַלען אויף אַן׳איינפאַל.

„ער איז אַרויף אויפ׳ן בוידעם, געפונען אַן׳אויסגעדאַרטען שטעקען אַ פאַראַיאָהריגען (ד. ה. אַ לולב) מיט אַן׳אתרוג, צוגעבונדען אַ פּאָר ריטלעך אַנשטאָט הדסים (קאָנטיג, אַז אַפילו דעם אַרבקאָר פערדריסט עס... ד. טש.) און אויסגעריכט אַ יונגעל אַרומצוטראָגען דעם אתרוג איבער׳ן שטעטעל, די ווייבער זאָלען, חס ושלום, נישט עסען פאַר אתרוג-בענטשען.

„איילענדיג כאַפּען די ווייבער דעם פאַראַיאָהריגען אתרוג און בענטשען איבער איהם. נאָכדעם, ווען די ווייבער קומען צוריק אין די קיכען אַריין, כאַפּען זיי זיך, אַז פון זייערע הענט שמעקט נישט קיין אָנגענעהמער ריח — דער אתרוג איז צופוילט.

„איז געוואָרען אַ טומעל אין שול: ס׳טייטש, היתכן?"

ווי קען דאָס געמאָלט זיין, אַז אַ רב זאָל אַזוי האַנדלען?

ענטפערט דער רב:

— ביי זיי (ביי די גוים, הייסט עס) מעג זיין „רעזשים עקאָנאָמיע" — מעג ביי אונז אויך זיין...

קורץ און גוט, אַפילו דער דוקאָרער רב איז געכאַפּט געוואָרען אויף דעם נייעם „רעזשים".

דוקאָר איז אָבער אַזוי שטרענג און קאָרג נאָר „בין אדם למקום" אָבער „בין אדם לאדם," ריכטיגער בין איש לאשה, איז דוקאָר נאָך גאַנץ באַרמהערציג און אַפילו צניעות׳דיג.

אָט, למשל, ווערט איצט אין ווייס-

(ענדע זעה 7-טע זייט).

נײער פאלקסבלאט
.30 יאנואר 1927.

דאס לאדזער לעבען

נײער פאלקסבלאט
.30 יאנואר 1927.

30
זונטאג
כז
שבט תרפ"ז

יאנואר
זון-אויפגאנג 7.17
זון-אונטערגאנג 3,30
לענג פון טאג, 9

א פאס
װי אזוי מען בעקומט.

(–) די פערזענליכע דאקומענטען קען מען בעקומען דורכ'ן רעגירונגס-קאמיסאריאט נאר דאן, ווען מ'שטעלט-צו אנ'אויסצוג פון די ביכער פאר שטענדיגע איינוואוינער, וואו מ'איז פערשריבען.

אויב דער, וואס וויל א פאס, איז נישט פערשריבען אין לאדז, קען ער דורכ'ן לאדזער ציוויל-שטאנד-אמט זיך לאזען ברענגען א ציגניס פון די ביכער אויך פון אנדערע שטעט.

מ'רעווידירט
די לאדזער בענק

(–) זייט די לעצטע טעג ווײלט אין לאדז א ספעציעלע קאנטראל-קאמיסיע פון פינאנץ-מיניסטעריום, וועלכע פיהרט דורך רעוויזיעס אין די לאדזער בענק.

מזומן
אנשטאט שטעמפעל-מארקעס.

(–) דאס פינאנץ-מיניסטעריום איז מודיע, אז יעדע פירמע, וועלכע שיקט ארויס א סך רעכנונגען, קען זיך ווענדען מיט א ביטע, וועגען ערלויבען איהר איינצוצאהלען אנשטאט שטעמפעל-מאר-קען אין מזומן.

דאס אפרעכנען זיך מוז פארקומען יעדען 15-טען.

גריפע.
דער מצב פון דער קראנקהײט אין לאדז.

(מ) לויט דער פעסטשטעלונג פון דער שטאטישער סאניטארער קאמיסיע האט זיך אין משך פון די לעצטע טעג בעדייטענד פערקלענערט די צאהל גריפע-קראנקע אין לאדז.

אין אלגעמיין איז אין לאדז די גריפע-קראנקהייט נישט געוועזן קיין געפעהר-ליכע און האט נישט אנגענומען קיין שטארקע פארמען.

קראנקען-קאסע
2 נײע לעטשניצעס —
מ'לענט פאר א סאנאטאריע.

(–) די לאדזער קראנקען-קאסע איז שוין צוגעטרעטען צום בויען 2 נייע לעטשניצעס: אין כוינע און באלוט.

ס'איז שוין פערענדיגט-געווארען דאס בויען א לעטשניצע אין זגיערזש. די דאזיגע לעטשניצע הויבט שוין אן זיין טעטיג אין דער ערשטער העלפט פעברואר.

*

(–) צו דער פערוואלטונג פון דער לאדזער קראנקען-קאסע האט זיך געווענ-דעט אנ'איינענטימער פון א סאנאטאריום אין בוסק מיט א פארשלאג, צו פערקוי-פען דעם סאנאטאריום דער קראנקען-קאסע.

דער אייגענטימער פון סאנאטאריום לענט-פאר, אז דער בעטראג זאל אפ-געצאהלט-ווערען אין משך פון 3 יאהר.

דעם דאזיגען פארשלאג וועט די קראנקען-קאסע בעטראכטען אויף איינע פון די נאהענטסטע זיצונגען

אפטײקען,
װעלכע דיזשורירען הײנט בײנאכט.

(§) היינט זונטאג דיזשורירען בייגאכט פאלגענדע אפטייקען: ל. פאוולאווסקי (פעטריקאווער 304), פ. האמבורג (גלוב-נא 50), ב. גלוכאווסקי (גארטאוויטש 4) י. שיטקעוויטש (קאפערניקא 26) א. כא-רעמזא (פאמארסקא 10) און א. פאטאש (פל. קאשטשעלני 10).

שלום-בית צווישען „אגודה" און „אונפארטיי-אישע" אין דער קהלה איז ווײטער צושטערט.
די שלום-פערמיטלונג פון ניישטאטישען רב האט זיך נישט איינגעגעבען

(*) דעם שלום צווישען די „אינפארטייאישע" און דער „אגודה" אין דער לאדזער קהלה איז דערווייל נישט געלונגען צו שאפען. דער ניישטאטער רב, וועלכער איז מי' געווארען טיהרענדיג די אונטערהאנדלונגען איז אוועקגעפאהרען. די פאריגע וואך האט מען איהם אבער ווידער ארויסגערופען און דאנערשטאג אין אווענד איז פארגעקומען א בעראטונג. אויף דער דאזיגער בעראטונג זענען מצד דער „אגודה" אנוועזענד געוועזן די ה"ה שלום גיאלער, ווינער און אייזנער, און מצד די „אינפארטייאישע" די ה"ה קעניגסבערג און ווינטרויב. די זיצונג האט געפיהרט דער ניישטאטער רב. נאך לאנגע שמועסן האט זיך אויפגעהויבען ה' קעניגסבערג און ערקלערט: מיר ווילען זיך נישט שפילען ווייטער אין זיצונגען און האלטען רעדעס ביז 4 פארטאג. מיר פאדערען, אז די „אגודה" זאל אנערקענען, אז זי האט געבראכען דעם אפמאך וועגען געמיינזאמער ארבייט און זאל פון דעם ציהען די קאנסעקווענצען.

דער עירוב, וועלכער איז געמאכט געווארען מוז אנערקענט ווערען פון ביידע צדדים. ביז די דאזיגע 2 פונקטען וועלען נישט אנערקענט ווערען איז נישטא וועגען וואס ווייטער צו רעדען. אכדעם האבען די פארטרעטער פון די „אינפארטייאישע" פערלאזט די זיצונג. די זיצונג איז איבערגעריסען געווארען. נעכטען ביינאכט איז ווידער פארגעקומען א זיצונג פון די ביידע גרופען.

א שװער װײל נישט צאהלען דעם נדן
װײל זײן טאכטער איז געשטארבען.
דער ענין האט אנגעשפארט אין געריכט.

(§) אין האנדעלס-געריכט איז בעטראכט געווארען דער פראצעס, פון יוסף קוטנער פון גדאנסקא 31 געגען אלבערט שפייכלער פון טאמאשאוו. דער לעצטער ווערט אויפגעפאדערט צו בעצאהלען קוטנער'ן פאר 2 וועקסלען אויף דער סומע פון 180 דאלאר.

אויף די געריכט'ס-פערהאנדלונגען האט זיך ארויסגעוויזען, אז א געוויסער קורצמאן האט חתונה געהאט דעם 31. מאי 1925 מיט שפייכלער'ס טאכטער, די 21-יעהריגע וואנדע שפייכלער, דערביי האט איהר פאטער געגעבען איה-מאן אלס נדן 11 וועקסלען יעדער אויף 90 דאלאר, צאהלבאר יעדען חודש. קורצמאן האט די[...]ן די וועקסלען געלאזט אין גאנג, דערביי האבען זיך אייניגע פון זיי געקריגען אין די הענד פון קוטנער'ן. די דאזיגע וועקסלען האט שפייכלער איינגעקויפט רעגולער ביז דעם 1. פעברואר 1926, די לעצטע 2 וועקסלען האט ער אבער געלאזט צום פראטעסט, צוליב דעם וואס דען 15 פעברואר איז זיין טאכטער געשטארבע.

אויף די געריכט'ס-פערהאנדלונג האט שפייכלער ערקלערט, אז די וועקסלען האבען נישט קיין שום ווערט, ווייל דאס געלד קומט נישט קורצמאנען אלס נדן, ווייל זיין פרוי איז געשטארבען נישט איבערלאזענדיג קיין קינדער.

קוטנער האט גע'טענה'ט, אז א וועקסעל איז נישט קיין קאנטראקט נאר א רעכטליכער צאהלונג-קוויט און דעריבער האט ער געבעטען איהם צוצופסק'ענען די 80 דאלאר.

דעם פסק-דין ווערט ארויסגעטראגען מארגען.

ח"ים סלאמקא'ס מערדער פאר'ן געריכט.
דער סוף פון די געריכטס-פערהאנדלונגען.

אלס דריטער עדות ווערט אויסגעהערט שמואל ישעיהו זילבערשאץ. דער עדות דערצעהלט געגוי ווי אזוי דער אנפאל אויף סלאמקא'ן איז פארגעקומען. זיינע ערקלערונגען שטעהען אין א פול-שטענדיגע סתירה צו דעם, וואס דער עדות האט ערקלערט ביים אויספאר-שונגס-ריכטער. אזוי האט דער עדות ביים אויספארשונגס-ריכטער געזאגט: אז משה יאקובאוויטש האט צוויי מאל געשטאכען סלאמקא'ן און שלמה יאקי-באוויטש 1 מאל. איצט'ן געריכט ער קלערט דער עדות פונקט פערקעהרט.

עדות טשוויערקאווסקי (אנ' ארעסטאנט) דערצעהלט, אז ער איז דעם 23 אויגוסט 1926 געוועזן אין שענק אויף בושעזשינער 17. אין שענק איז אויך דעמאלט געוועזן ישעיהו זילבערשאץ און יאקוב ניימאן. ווען ער איז ארויסגעגאנגען פון דער שענק האט ער געזעהען א גרופע מענשען שלאגען זיך מיט שטעקענס. דאס האט מען געשלא-גען דעם אנגעקלאגטען משה יאקובא-וויטש. שפעטער האט ער געזעהען, ווי דער אנגעקלאגטער באום האט צוויי מאל אויסגעשאסען פון א רעוואלווער.

אדוו. אבראמסקי! וואס פאר א מענ-שען קומען זיך צונויף אין דער שענק אויף בושעזשינער 17.

עדות: נישט קיין גאנץ ארענטליכע.

אדוו. אבראמסקי: וואס איז די סיבה פון דער ערמארדונג פון סלאמקא'ן?

עדות: די סיבה איז די, וואס די גנבים האבען געוואלט פערקויפען זייער גע'גנב'עטע זאכען א נייעם פאסער, פאר דעם האבען זיי די אלטע פאסערס גע'רודפט. צוליב דעם איז ענטשטאנען א מחלוקה צווישען ביידע צדדים און אלס רעזולטאט דערפון איז גע'הרג'עט געווארען סלאמקא

אדוו. אבראמסקי: צי האט אייך נישט געוואונדערט וואס איהר האט געזעהען זילבערשאצ'ן און ניימאנ'ען אין א גנבה'שער מלינה?

דער עדות שווייגט.

דער פראקוראר טראגט אריין א פאר-שלאג, אז צוליב דעם וואס ס'זענען פערהאן סתירות צווישען דעם איצטיגען עדות-זאגען פון טשוויערקאווסקי'ן און זיינע ערקלערונגען ביים אויספאר-שונגס-ריכטער, זאל דאס געריכט איהם צוציהען צו פעראנטווארטליכקייט פאר פאלש עדות זאגען.

דער עדות גבריאל זילבערשאץ, דער-צעהלט, אז סלאמקא האט פאר'ן טויט ערקלעהרט, אז איהם האבען דער'הרג'עט „משיח'לס קינדער" דאס הייסט די ברי-דער יאקיבאוויטש.

דער אינהאבער פון דער שענק אויף (בושעזשינער 17) פסח סוכאוואלסקי בריינגט קיין שום נייעס נישט אריין אין פראצעס.

עדות וויינשטיין קומט אריין אנ'אויס-גערעגטער און ערקלעהרט די ריכטער, אז אלע די וואס טרעטען ארויס אלס עדות אין היינטיגען פראצעס זענען בע-שטראפטע גנבים.

דער ריכטער מאכט אויפמערקזאם דעם עדות, אז ער זאל נישט מאכען קיין אוואנטורעס אין געריכטס-זאל.

דער עדות ערקלעהרט, אז האט אליין געזעהען ווי באום האט געשאסען פון רעוואלווער, שפעטער האט ער בעקומען אן אנאנימען בריף, אז דער עדות וועט האבען דעמזעלבען סוף וואס סלאמקא.

אדוו. האפמאקל: צי רופט מען אייך נישט אין באלוט „דער גלח".

עדות: — שווייגט.

אדוו. האפמאקל: צי זענט איהר נישט פער'משפט געווארען צו 6 וואכען טורמע פאר פערשטעלען זיך אלס „גלח".

דער עדות ווערט אויפגערעגט און ערקלעהרט אז מ'מאכט איהם „בלבולים".

עס ווערען דערנאך אויסגעהערט א גאנצע גאלעריע עדות, וועגען וועלכע דער פאליציי-אגענט קוביק דריקט זיך אויס, אז דאס לויטער גנבים, זיי אלע בעמיהען זיך אראפצונעהמען די שולד פון די אנגעקלאגטע און ערקלעהרט, אז אלע 5 אנגעקלאגטע זענען בעת'ן געשלעג אויף בושעזשינער גאס געזע-סען אין שענק.

נאך די רעדעס פון פראקוראר און אדוואקאטען טראגט דאס בעריכט ארויס דער אורטייל, וועלכען מיר האבען איבערמארגען אין פרייטאגדיגען נומער.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24
צוריקגעקעהרט.
אינערליכע- און קינדער-קראנקהייטן.
נעמט א פון 6–7, זונטאג פון 3–4.

אויפרוף
צו די יודישע טישלער-מייסטער אין לאדז פאלודניאווא 4.

געעהרטע חברים.

צוליב דעם אלגעמיינעם גרויסען יודישען האנדווערקער-יום טוב, וואס קומט פאר היינט, זונטאג, ד. 30 טען יאנואר אין לאדז, איינגעארדענט דורך דער האנדווערקער-צענטראלע, פאלודניאווא 4 אלס די ערשטע האנדווערקער-אינסטיטוציע אין גאנץ פוילען, איז נישטא קיין ספק, אז קיין שום יודישער האנד-ווערקער טאר נישט פעהלען אין דעם דאזיגען יום טוב. דעריבער זענען מיר אונטערגעשריבענע, געקומען צום הסכם, אז די טאג פון דער לעצטער פערוואל-טונגס-זיצונג, דהיינו: דער בעשלוס נישט אנטיילצונעהמען אין דער יובילעאום-פייערונג איז אין מאראלישען זין א פערברעכערישע און מיר פראטעסטירען געגען אזעלכע בעשלוסען, וואס ווערען אנגענומען געגען די אינטערעסען פון די מיטגלידער צוליב פארטיי-פאליטיק.

מיר פאדערען אויף אלע אונזערע חברים צו נעהמען אנ'אקטיווען אנ-טייל אין דעם היינטיגען יום-טוב פון יודישען האנדווערקער, ווייל דער איצ-טיגער יובילעאום איז נישט נאר א פייערונג פון דער צענטראלע, נאר פון אלע יודישע האנדווערקער.

פראטעסטירט צוזאמען מיט אונז געגען אזעלכע מינ' בעשלוסען.

אין נאמען פון איבער הונדערט טישלער מייסטער.

פרעזעס (–) מ. הערשקאוויטש.
וו צע-פרעזעס (–) יעקב שווארץ.
(–) יעקב נאלובאוויטש.

לאדז, ד. 30-טען יאנואר 1927.

שטראפען
פאר נישט אנגעבען „ועזואניעס"

(–) דעם 15. פעברואר איז דער לעצ-טער טערמין פון אנגעבען „ועזואניעס" וועגען אומזאץ פאר'ן יאהר 1926.

דאס איז נוגע די שטייער-צאהלער פון דער 1 און 2. האנדעלס-קאטעגא-ריע

פאר נישט אנגעבען די „ועזואניעס" צום טערמין דראהט א שטראף פון 50 ביז 500 זלאטעס.

דורכ'ן שטענדיגען בענוצען פון דער
פאסטע צו ציינער
KALIKLORA
ווערען די ציינער
געזונדע און ווייסע ציינער.

בעקאנטמאכונג.

כ'מאך בעקאנט די ג. קונדשאפט, אז צוליב די קאנקורענץ האב איך
בעדייטענד רעדוצירט די פרייזען!
און עמפעהל אין א גרויסען אויסוואהל ועמטליכע אין- און אויסלענדישע
פערפומעריע-ארטיקלען
פון די בעדייטענדסטע פירמעס, ווי:
Cotti, Houbigan, Guerlain, Violett, Dralle און אנדערע
די ג. קונדשאפט ווערט געבעטען צו בעזוכען מיך און זיך איבערצייגען
בעת: פאר רעעלע סחורה ווערט גאראנטירט!
אנגראסיסטען בעקומען ראבאט! מיט אכטונג
Perfumerja: Drukier, Zawadzka 11.

היינט גרויסע פרעמיערע! -- דאס ערשטע גרויסע מייסטערווערק פון דער פירמע "Fanamet".
CZARY
„דאס מיידעל פון צפון"
(DZIEWCZĘ z PÓŁNOCY)
גרויסע פילם-מייסטערווערק פונ'ם לעבען פון די גאלד-זוכער אין 8 אקט.
אין דער הויפט-ראלע: דער שענער Norman KERRY
אויסער'ן פראגראם: אמעריקאנער קאמעדיע אין 2 אקטען.
ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון ה' ניעוויאדאמסקי.
דער זאל איז בעהייצט! אנהויב 1 א זייגער מיטאג.
069

היינטיגער 15-יעהריגער יוביליי

פון יודישען צענטראַלען האַנדווערקער-פערבאַנד אין לאָדז.

געבענטשט זאָלען זיין די הענד פון אַרבייט!

15 יאָהר, אַ אומבעדייטענד נישטיגע דאַטע אויף דער געזעלשאַפטליכער ענט־וויקלונג, אָבער אַ וויכטיגע דאַטע אין דער ענטוויקלונג פון אונזערע יודישע האַנדווערקער אין לאָדז און אין גאַנץ פּוילען. וואָס זשע אַזוינס איז געשעהען פאַר די דאָזיגע 15 יאָהר?

פעראיינען און חבר'ות פון די האַנד־ווערקער האָבען אויך עקזיסטירט פריהער זענען דאָך פערהאַן אין לאָדז אפילו צווישען די פעראיינען, וואָס געהערען צום היינטיגען מאָדערנעם צענטראַלען האַנדווערקער-פערבאַנד, אַזעלכע וואָס עקזיסטירען שוין אַ פאַר צעהנדליג יאָהר. אָבער מיט 15 יאָהר צוריק איז דורך יאַן קירשראָט ז"ל געגרינדעט געוואָרען די ערשטע אָרגאַניזאַציע, וואָס האָט זיך קלאָר אָנגעצייכענט איהר אויפגאַבע: פעראייניגונג און אָרגאַניזאַציע פון'ם יודישען בעל מלאכה, וועלכער איז דער פּראָדוקטיווסטער טייל פון'ם יודישען פאָלק, אויפקלערען איהם וועגען זיין אייגענער ווערט און קראַפט.

און אַט די דאָזיגע אויפגאַבע האָט די יודישע האַנדווערקער-אָרגאַניזאַציע, וועלכע איז געגאַנגען אונטער'ן צייכען פון איהר גרינדער, גלענצענד אַדורכ־געפיהרט.

נישט איין שווערען מאָמענט האָט איבערגעלעבט די האַנדווערקער-אָרגאַ־ניזאַציע, נישט איין מאָל האָט זיך גע־דאַכט, אַז אַט אַט געהט זי אונטער. די לעבענס-פעהיגקייט פון דער אָרגאַני־זאַציע האָט אָבער גובר געווען. זי איז אַרויס גאַנץ און פערשטאַרקט זיך און איז איצט אַ ווירקענדער פאַקטאָר אין געזעלשאַפטליכען און ווירטשאַפטליכען לעבען.

ערשט מיט 15 יאָהר צוריק זענען די האַנדווערקער געזעלשאַפטליך געווען — אַ נול, היינט צום טאָג זענען זיי אַ ווירקענדער כח. שוין בעת די וואַהלען צום לאָדזער שטאָט-ראַט אין די צייטען פון דער דייטשער אָקופּאַציע האָבען די יודישע האַנדווערקער אַרויסגעוויזען, וואָס אָרגאַניזאַציע קען שאַפען, זייער גלענצענדער זיג בעת די וואַהלען האָט זיי געגעבען אַ שטויס צו דער ווייטער־דיגער אָרגאַניזאַציע.

און צוזאַמען מיט'ן אויסוואַקסען פון'ם זעלבסט-בעוואוסטזיין ביי די האַנדווער־קער, איז אויך געענדערט געוואָרען די בעציהונג צו זיי. ס'איז פערשוואונדען די בעציהונג צו זיי, ווי צו צוויים־ראַנגיגע, מינדערווערטיגע, נישט נאָר אין דער יודישער געזעלשאַפט גופא, נאָר אויך אין דער אויסערליכער וועלט און היינט צום טאָג, ווען זיי, דער פּראָדוקטיווסטער טייל פון יודישען פאָלק, פייערען 15 יאָהר זייט ס'האָט זיך ביי זיי דערוועקט דאָס בעוואוסט־זיין פון זייער ווערט און כח, בעגרי־סען מיר זיי און ווינשען זייערע הענד־די הענד פון די יודישע יגיע כפּים'ניקעס זאָלען נישט מיד ווערען צו אַרבייטען פאַר אַ ליכטיגער פּראָדוקטיווער יודישער צוקונפט.

מיט 15 יאָהר צוריק.

צום היינטיגען 16-יעהריגען יובילייי.

דערצעהלט פון רעד. י. אוגער.

היינט פייערט די לאָדזער האַנדווער־קער-אָרגאַניזאַציע דעם יובילעאום פון איהר 15-יעהריגער עקזיסטענץ. נישט אַלע האַנדווערקער קענען אָבער און ווייסען די שווערע אָנשטרענגונגען און בעמיהונגען, וועלכע האָבען געמוזט גע־מאַכט ווערען, כדי די דאָזיגע יודישע האַנדווערקער-אָרגאַניזאַציע צו גרינדען און ענטוויקלען. נישט אַלע יודישע האַנדווערקער, וועלכע זענען איצט פער־איינגט אין זייער אָרגאַניזאַציע, קענען דאָס קערענדעל וועלכעס איז פערזייט געוואָרען צום סוף פון פאָריגען יאָהר־הונדערט און פון וועלכען ס'איז אַרויס־געוואַקסען אַ גרויסער כוח אין דער יודישער געזעלשאַפט.

אין די 80 ער יאָהרען פון פאָריגען יאָהרהונדערט האָט זיך אין רוסלאַנד געגרינדעט אַ געזעלשאַפט צו פער־שפּרייטען מלאָכה און ערד אַרבייט צווי־שען יודען. די געזעלשאַפט האָט זיך געשטעלט זעהר ברייטע אויפגאַבע. אין דער ערשטער רייה האָט זי געדאַרפט שטיצען די יודישע פּראָפעסיאָנעלע שו־לען, גרינדען האַנדווערקער-קאָאָפּעראַ־טיוון, פערטיילען די יודישע האַנד־ווערקער נישט נאָר אין „תחום המושב" און צום טייל אויך שטיצע פאַר איינ־צעלנע פערמעגליכע האַנדווערקער.

די געזעלשאַפט האָט זיך דעמאָלס געווענדעט צו דער יודישער בעפעלקע־רונג מיט אַן אויפרוף וועגען די צילען און אויפגאַבען פון פעראיין, דער דאָ־זיגער אויפרוף און בעזונדער די וויכ־טיגקייט פון דער ניי בעגרינדעטער גע־זעלשאַפט האָט געפונען דעם געהעריגען אָפּקלאַנג ביי דער יודישער בעפעלקע־רונג און שוין אין אַכציגער יאָהר האָט דער פאָנד פון דער געזעלשאַפט שוין בעטראָגען 300 טויזענד רובל, האָט זיך טאַקי די געזעלשאַפט פערנומען צו אַ ברייטער טעטיגקייט, אָבער זי איז גע־האַמעוועט געוואָרען דורך דער רעאַק־ציע, וואָס האָט זיך געשטאַרקט אין רוסלאַנד אין דער צייט פון רעגירען פון צאַר אַלעקסאַנדער דעם דריטען. די ערשטע צייטען זענען געווען גרויסע שוועריגקייטען ביז מ'האָט בעקומען די לעגאַליזאַציע, אָבער אויך נאָכדעם, ווי די לעגאַליזאַציע איז דערהאַלטען גע־וואָרען, האָט איהר טעטיגקייט, טראָץ די גרויסע פאָנדען געמוזט זיין זעהר אַ שמאָלע. אַזוי האָט זיך דער ענין גע־צויגען ביז נאָך דער רעוואָלוציע פון יאָהר 1905. ערשט אין יאָהר 1907 האָט די געזעלשאַפט בעקומען די פאָרמעלע בעשטעטיגונג פון די סטאַטוטען און האָט זיך געקענט נעהמען צו אַ ברייטער טעטיגקייט.

די געזעלשאַפט האָט אויסגעשלאָסען פון איהר פּראָגראַם די פּילאָנגראַפיע און זיך געשטעלט אַ געזעלשאַפטליכען פּראָגראַם: פערשפּרייטען נייע מלאכות צווישען יודען, פערבעסערען די יודישע מלאכה אין דעם אופן פון פּראָדוצירען, גרינדען קאָאָפּעראַטיווען, גרינדען וואָס מעהר פּראָפעסיאָנעלע שולען, צו דעם צוועק זענען דורך דער געזעלשאַפט צו פערשפּרייטען מלאכה און ערד-אַרבייט צווישען יודען אַרויסגעשיקט געוואָרען דעלעגאַטען און אינסטרוקטאָרען אין די גרעסערע יודישע צענטרען. די דעלע־גאַטען האָבען געדאַרפט פּראָאינטערע־סירען די יודישע געזעלשאַפט און בעזונדערס די יודישע האַנדווערקער מיט דער געזעלשאַפט און אַדורכפיהרען, אין לעבען ווי ווייט מעגליך ס'איז גע־ווען, די אויפגאַבען פון דער געזעל־שאַפט, קיין געלד-מיטלען האָבען פער־העלטנישמעסיג נישט געפעהלט, דער „יעמעסלוינ'ס פאָנד" האָט שוין דעמאָלט בעטראָפען 450 טויזענד רובל.

אויך לאָדז איז נישט געבליבען פון דערוויטענס, אויף דער ווענדונג פון דער פעטערבורגער געזעלשאַפט. שוין אין די יאָהרען 1903–4 האָבען זיך אין לאָדז געפינען איינצעלנע מענשען וואָס האָבען זיך שטאַרק אינטערעסירט מיט די יודישע האַנדווערקער-פראַגען. די בעוועגונג אין לאָדז האָט זיך אָנגעהויבען דערמיט, וואָס עס זענען געמאַכט געוואָרען פּרובען איבערצופיהרען די יודישע האַנדווערקער אויף מעכאַנישע שטוהלען. דאָס האָט זיך אָבער נאָר איינגעגעבען אין אַ זעהר קליינער מאָס.

אין יאָהר 1904 האָט דער רעדאַקטאָר י. אוגער פון לאָדז פערעפענטליכט צוויי אַרטיקלען אין פעטערבורגער „טאָג" און „פריינד" וועגען דער וויכטיגקייט פון דער אָרגאַניזאַציע פון יודישע האַנד־ווערקער. די דאָזיגע אַרטיקלען האָבען אַרויסגערופען די אויפמערקזאַמקייט פון די ברייטע יודישע האַנדווערקער-קרייזן. די אַרטיקלען זענען ציטירט גע־וואָרען אין דער יודיש-רוסישער פּרע־סע: אין „וואָסכאָד" א. אַ. אַלס רעזול־טאַט פון די דאָזיגע אַרטיקלען האָט זיך יאַן קירשראָט, וועלכער האָט נאָך דע־מאָלט נישט געוואוינט אין לאָדז זיך גע־ווענדעט מיט אַ בריף צו י. אוגער וועגען גרינדען די יודישע האַנדווערקער אָרגאַניזאַציע אין פּוילען. קירשראָט האָט אויך פערעפענטליכט וועגען דערזעלבער פראַגע עטליכע אַרטיקלען אין דער פּרעסע. דאָס איז געווען פאַר דעם האַנדווערקער-צוזאַמענפאָהר, וואָס איז פאָרגעקומען אין יאָהר 1905 און פעטערבורג.

אין יאָהר 1907 ווען די געזעלשאַפט צו פערשפּרייטען מלאכה און ערד-אַר־בייט צווישען יודען האָט בעקומען די בעשטעטיגטע סטאַטוטען, איז אין ווילנא פאָרגעקומען אַן אינטימע קאָנפערענץ פון יודישע כלי-טוער. אויף דער דאָזי־גער קאָנפערענץ זענען פון לאָדז אויך געווען דריי דעלעגאַטען, צווישען זיי אויך י. אוגער. אויף דער דאָזיגער קאָנ־פערענץ איז אויך געווען יאַן קירשראָט. קירשראָט האָט אויף דער דעמאָלסדי־גער קאָנפערענץ פאָרגעלעגט אַ גענוי אויסגעאַרבייטען פּלאַן פון שאַפען אַ יו־דישע האַנדווערקער-אָרגאַניזאַציע. דער דאָזיגער פּלאַן איז אין ווילנאַ דיסקו־טירט געוואָרען, אָבער קיין שטעלונג איז צו איהם נישט אָנגענומען געוואָרען.

אין יאָהר 1908 איז יאַן קירשראָט גע־קומען קיין לאָדז. ער האָט זיך גלייך גענומען צו פערווירקליכען זיין פּלאַן. קיין גרויסע האַנדווערקער-פערזאַמלונגען האָט מען נישט געקענט צוזאַמענרופען, ווייל ס'איז נישט געווען דערויף די גע־העריגע ערלויבניש. די פערזאַמלונגען וועגען גרינדען די יודישע האַנדווער־קער אָרגאַניזאַציע זענען פאָרגעקומען געהיים אין דער וואוינונג פון דעם אַגענט פון דער פערזיכערונגס-געזעל־שאַפט „אורבען" ה' רייגראָדסקי. אויף די דאָזיגע פערזאַמלונגען זענען אָנווע־זענד געווען די האַנדווערקער-טוער קאַ־ראַ, ליקערמאַן, גאָלדבערג, פאַקולאַ א. אַ. נאָך אַ גאַנצער רייה פון די דאָזיגע פערזאַמלונגען, אויף וועלכע ס'האָבען רעפערירט יאַן קירשראָט און י. אוגער, איז געשאַפען געוואָרען אין יאָהר 1911 די לאָדזער יודישע האַנדווערקער-אָר־גאַניזאַציע, וועלכע פייערט היינט איהר 15-יעהריגען יובילעאום.

שטריקער-מייסטער פעראיין.

אין יאָהר 1915 איז געגרינדעט גע־וואָרען דער שטיקער-מייסטער-פעראיין. די גרינדערס זענען געווען: י. יאַנקע־לעוויטש, י. פרענקעל און ה מ. סאָנ־דאָווסקי. די ערשטע גרינדונגס-פערזאַמ־לונג איז פאָרגעקומען ביי ה' פרענקעל וואָסכאָדניאַ 34.

די גרינדונגס-פערזאַמלונג האָבען ביי־געוואוינט: יאַנקעלעוויטש, פרענקעל, סאַנדאָווסקי, טאַוב, שענקאָלאָווסקי, ווייס־בערג, העלער, קליגער, עפּשטיין, באָ־רענשטיין און רעדליך. ס'איז אויסגע־קליבען געוואָרען אַ צייטווייליגע קאָ־מיסיע דעם פעראיין צו אָרגאַניזירען. די קאָמיסיע איז בעשטאַנען פון די ה"ה יאַנקעלעוויטש, סאַנדאָווסקי, פרענקעל, טאַוב און ווייסבערג. ס'איז לויט די אי־ניציאַטיוו פון ה' סאַנדאָווסקי בעשלאָ־סען געוואָרען זיך אָנצושליסען אָן האַנד־ווערקער-קלוב. און דער פעראיין איז געוואָרען אַ סעקציע ביים האַנדווערקער קלוב. די ערשטע אַרבייט איז געווען צו ווערבירען מיטגלידער. און אין פער־לויף פון אַ קורצער צייט איז געלינגען צו ווערבירען 40 מיטגלידער און אין יאָהר 1916 איז דער פעראיין לעגאַלי־זירט געוואָרען ביי דער דעמאָלסדיגער מאַכט, און אויף פערשידענע געביטען געפיהרט אַ טעטיגקייט לטובת די מיט־גלידער. אָבער נאָכ'ן ענדיגען דעם קריג איז ענטשטאַנען דער געוואַלטיגער קרי־זיס און אין דער ערשטער רייה גע־טראָפען די שטיקער, ווייל דאָס איז דאַמאָלס געווען אַ לוקסוס-פאַך.

אָבער אין יאָהר 1921 האָט זיך דער פעראיין ווייטער אָנגעהויבען צו אָרגאַ־ניזירען אָבער מיט ערפאָלג, און אין יאָהר 1924 איז דער פעראיין נאָכאַמאָל לעגאַליזירט געוואָרען צו זאַמען מיט'ן וועשניייער-פאַך. און אין יאָהר 1925 איז געגרינדעט געוואָרען ביים פעראיין אַ לעכער-נייער-סעקציע.

די פאַך-קאָמיסיע פון וועש נעהער בע־שטעהט פון די ה"ה זיסקינד, פרענקעל און לעווינסקי; די פאַך-קאָמיסיע פון לעכער־נעהער בעשטעהט פון די ה"ה טייבלער, כשר און בליזאָווסקי, און די פערוואַל־טונג פון שטיקער-מייסטער-פעראיין בע־שטעהט פון די ה"ה פרענקעל פּרעזעס; יאַנקעלעוויטש סעקרעטאַר; באָרענשטיין קאַסירער; ווייסראַז, קליגער, שאַטאַן, העללער, שענקאָלאָווסקי, קאַפּלאַן און רעדליך.

אויף אַן אַלגעמיינע פערזאַמלונג איז בעשלאָסען געוואָרען צו גרינדען אַ קאָאָפּעראַטיוו פון מאַשינען-טיילען און פערשידענע גאַרענס און אַלע זעמטליכע זאַכען וואָס דאָס פאַך ברויכט. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען יעדער מיטגליד מוז איינצאָהלען אַ פּאַי 25 זלאָטעס, און די האַנדווערקער באַנק קומט ענטגעגען מיט גרעסערע געלד סומעס, אָבער צו־ליב דעם 15-יעהריגען האַנדווערקער-יובילעאום איז בעשלאָסען געוואָרען דעם קאָאָפּעראַטיוו צו עפענען נאָך דעם יובילעאום.

וואַרשאַווער דעלעגאַטען צום יובילעאום.

וואַרשא, 29 (טעלעפאָניש פון אונ־זער קאָרעספּאָנדענט) צו דער פייערונג פון 15-יעהריגען יובילעאום פון יודי־שען האַנדווערקער-קלוב אין לאָדז פאָהרט אַרויס אַ דעלעגאַציע פון צענטראַלען האַנדווערקער - פערבאַנד אין וואַרשא. די דעלעגאַציע בעשטעהט פון פאָלגענ־דע פערזאָנען: ראַטנער, וואַשניצווסקי, פינקעלקרויט, צווייפוס און בראַמבער־גער. אַ חוץ דעם פאָהרען אַרויס דער פּרעזעס פון „יודישען קאָלאָ" אַדוו. הארטגלאַס און די פרוי פון פערשטאָר־בענעם האַנדווערקער-טוער יאַן קירש־ראָט. בעגריסונגען האָבען צוגעשיקט סענאַטאָר טרוסקער, די וואַרשאַווער קאָאָפּעראַטיווע-באַנק און דער קאָאָפּע־ראַטיווער-פערבאַנד.

די יודישע
האַנדווערקער-באַנק
אין לאָדז, פּאָמאָרסקע 15 טעל. 36-54
מעלדעט אַלע איהרע מיטגלידער, אַז זי האָט אָנגעהויבען איהר טעטיגקייט:
גיט הלוואות, דיסקאָנטען, געהמט אָן הקלאַדען, אינקאַסעס און פיהרט
דורך אַלע באַנק אָפּעראַציעס אין די שעה'ן פון 9–1.
מיטגלידער האַנדווערקער ווערען נאָך אָנגענומען.

37-63 … 132 … [illegible]

קאמוניקאט

פון יודישען ליטעראטען-און זשורנאליסטען-פעראיין אין לאדז.

די פערוואלטונג פון יודישען ליטעראטען-און זשורנאליסטען-פעראיין אין לאדז בעט אונז צו פערעפענטליכען פאלגענדען קאמוניקאט:

צוליב דעם, וואס א טייל פון לאקאל „אימפעריאל", וואו עס האט שבת, ד. 29-טען ד. ח. געזאלט פארקומען דער מאסקען-באל פון דער יודישער פרעסע, איז נישט-קוקענדיג אויף די הבטחות פון די אייגענטימער נישט איינגאנצען אויסגעפערטיגט געווארען און נישט אפגענומען געווארען דורך דער מאכט, איז די פערוואלטונג געווען געצוואונגען אין דעם לעצטען טאג דעם באל אפצולעגען. אלע הכנות צו דעם באל מצד דער פערוואלטונג זענען געמאכט געווארען. דער טערמין, ווען דער באל וועט פארקומען, וועט פערעפענטליכט ווערען אין די נאהענטסטע טעג.

מאסקען-באל לטובת „פשימולישקא".

שבת, דעם 5. פעברואר, וועט אין פילהארמאניע-זאל פארקומען א גרויסער מאסקען-באל לטובת דעם יתומים-הויז „פשימולישקא" אויף פאלודניאווע גאס 66.

אין דעם יתומים-הויז ווערען אויפגעהאלטען 80 היימלאזע יתומות, וועלכע בעקומען דארט א נאציאנאל-יודישע ערציהונג, און דאס אליין זאגט גענוג וועגען וויכטיגען צוועק פון דער אונטערנעהמונג.

די ארגאניזאטארען פון באל זארגען דערפאר, אז די אימפרעזע זאל אין אלע היניזיכטען אויספאלען שעהן און אימפאזאנט.

די ערעפנונג פון מאנע קאץ'ס בילדער-אויסשטעלונג.

נעכטען איז אין די זאלען פון דער שטאטישער קונסט-גאלעריע אויף שעגקעוויטש גאס פארגעקומען די ערעפנונג פון דער אויסשטעלונג פון מאנע קאץ.

הגם מען האט שוין א סך געהערט וועגען מאנע קאץ'ן, איז פונדעסטוועגען דער עולם, ווען ער האט אריבערגעטרעטען די שוועל פון דער אויסשטעלונג, בעווען פריידיג איבערראשט. אזעלכע בילדער זענען די ווענד פון דער קונסט-גאלעריע גאנץ זעלטען.

ביים ערשטען אריינקוקן פערכאפט אונז קאץ מיט פארבען-שפיל. גרין, רויט, בלוי – דאס זענען די קאלירען, וועלכע „רעדען" אראפ פון קאצ'ס בילדער.

אויב אפשטעלען זיך גאר אויף איינצעלנע בילדער איז אוממעגליך נישט צו דערמאנען „שווארצער", א מין מנחם-מענדיל-טיפ, מיט אזא לויטענדיגען שמייכעל, וועלכער גליווערט מיט זיין טרויער. „בעטלערס"-„טרעגער", „א יודישער ווינקעל" – דאס זענען מאנומענטאלע ווערק. עס פערכאפען מיט זייער קאלאריט-און קאליר-עשירות די „וואנדער-לאנדשאפטען, א. אנד.

צו דער ערעפנונג זענען געקומען דער וואיעוואדע יאשטשאלט מיט זיין פרוי, דער וויצע פרעזידענט וואיעוואדזקי פיל ראטמענער, קינסטלער און פארשטעהער פון דער פרעסע.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאנא 43, טעל. 41-32
ספעציאליסט פער הויט, הענערישע און מע-נער-שלעכטע קראנקהייטען 8:9
הײלונג מיט קווארץ-לאמפען (הער-אויספאל)
נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אווענד

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען. ספעצ. לונגען און הארץ קראנקהייטען בעשטראלונגען מיט קינסטליכע בערג-זון
נעמט אן פון 3—5 נאכמיטאג

טעאטער „סקאלא" צעגעלניאנא 18

פרייטאג, ד. 4 פעבערואר הויבען זיך אן די גאסטראלען פון

בעריהמטען ארטיסט

יוליוס אדלער

צוזאמען מיט זיין אויסגעצייכענטען אנסאמבל.

וואס וועט געשפילט ווערען ? ? ?

לעזט אין די נאהנסטע אנאנסען: לעזט אין די נאהנסטע אנאנסען.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" אנטווארטען אויף יורידישע אנפראגען, וואס ווערען צוגעשיקט נאר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.

יורידישע אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט"

ביים דערלאנגען אן אנפראגע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן פון דער לעצטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 30. יאנואר 1927.

2977 א לעזער פון קאפערניקא.

אייער הויזווירטס שטאנדפונקט איז נישט קיין ריכטיגער. ארבייטסלאזע, וועלכע וואוינען אין 1 צימער מיט אדער אהן קיך און האלט ביי זיך נישט קיינע סובלאקאטארען זענען בעפריים פון צאהלען לאקאל-שטייער. דאגעגען איז דאס אגוועגדען פון די 6 פראצ. קווארטעלריגע הוספות בנוגע 1 שטוביגע וואוינונגען נישט אפהענגיג פון אומשטאנד, צו דער לאקאטאר איז ארבייטסלאז אדער נישט.

2978. הערשקאוויטש.

2979. ל. וויינשטיין.

2980. א לעזער פון דרעוו. 42.

2981. R. R. פון זשעלאזנא 13.

וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3 ביז 4 נאכמיטאג אין רעדאקציע.

2982 א לעזער פון מרדכי גבאי'ס גאס.

אויב אייער שוואגער איז געווארען בעשטראפט פאר פעלשען אן'אונטערשריפט אויף א וועקסעל קאן דאס זיין א מאטיוו פאר נישט ערלויבען איהם צו קומען אלס אויסלענדער נאך פוילען.

2983. י. גינטער.

אויף סמך פון אן'אפערטע פון אן אויסלענדישע פירמע, בריף, ציימווייליגע פאקטורע און א שריפטליכע פערפליכטונג, אז אין משך פון 3 חדשים וועט איהר צושטעלען א צ' קוויס, פראכט אדער אנדערע בעשטעטיגונג, אז די סחורה איז פאקטיש אנגעקומען, וועט איהר דורך דער פערמיטלונג פון א דעוויזען-באנק קאנען ארויסשיקען די געפאדערטע קאנטא אין דאלארען.

2984. הענריקאווסקי.

אחוץ די אנדערע אפצאהלונגען ווערט גענומען 50 זל. פאר בירגערשאפט-אקט און 200 זל. פאר איבעראנדערשען דעם פאמיליען-נאמען. אונבעמיטעלטע פערזאנען קאנען פון די דערמאנטע אפצאהלונגען בעפרייט ווערען.

2985. א לעזער פון גלובנא גאס.

כל זמן איהר האט די שטייער-זומע נישט בעצאהלט, איז די זאיענטשא אויף דער סחורה ווייטער חל, מעג אפילו דער סעקוועסטראטאר נישט האבען געקומען צום בעשטימטען טערמין אויסציפיהרען די ליציטאציע. וועגען דער צווייטער פראגע מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט.

2986. א קאלאניאל-געוועלב בעזיצער.

עס איז א פראגע, ווען איהר האט געקויפט דעם צוקער, ביי טאג, אויף דער נאכט, צו שוין נאך די האנדעלס שעה'ן, וואו די טראנזאקציע איז געמאכט געווארען אין געוועלב, אדער אין דער וואוינונג, וואס פארא קוואנטום האט איהר געקויפט און ווי טייער האט איהר בעצאהלט.

2987. חיים דאווידאוויטש.

עס דראהט אייך העכסטענס ביז דריי חדשים ארעסט עווענטועל א געלד-שטראף. אן'אפעלאציע וועט איהר אלענפאלס קאנען דערלאנגען.

2988. ש. רייזמאן פון זשוראווא 13.

איהר האט דאס רעכט צו געניסען פון די זעלבע רעכט, וואס די קאטעגאריע צוואנג-פערזיכערטע. דערלאנגט א בקשה צו דער פערוואלטונג פון דער קראנקען-קאסע. אין דער בקשה דארפט איהר דערמאנען, אז איהר ארבייט אליין און בעשעפטיגט נישט קיין געדונגענע ארבייטער און וויפיל איהר פערדינט דורכשניטליך. די בקשה דארפט איהר אפגעבען אין דער צענטראלע.

„די שווארצע כריזאנטעמע".

עקזאטישער ראמאן.

8)

זי האט מיט זיך פארגעשטעלט אן'אויספערלישע בלום, אין דעם ארא אט, פון וועלכען עס האט זיך געפיהלט דער פערשיכורענדער. ברוישענדער דרום מיט זיינע געהיימנישפולע, מעכטיגע רייצען.

– איהר וועט מיר דערלויבען צו אפשטעלען דעם עקיפאזש? – האט ער, פלוצים א פרעג געטון – לאמיר מאכען א שפאציר אין דער אליע!

דער עקיפאזש האט זיך אפגעשטעלט.

די פרינצעסין איז, נישט דערווארטענדיג אויף דער הילף פון דאקטאר, שנעל אראפגעשפרונגען פון דער קארעטע, און דערזעהענדיג אויפ'ן וועג געלע בלומען, האט זי זיך א לאז געטון אויפ'ן גראז און אנגעהויבען צו רייסען די אונבעקאנטע בלימלעך.

– סארא מאדנע געלע בלומען! – האט זי אויסגערופען – סארא קליינישקער רומיאנעק!.. און דאס, וואס איז עס? עפעס מאדנע דורכזיכטיגע באלעמלעך? – האט זיך זיך געווענדט צום דאקטאר, אנווייזענדיג אויף די בלאז-בלימלעך.

דער דאקטאר לעווי האט פארזיכטיג אראפגעפליקט אזא בלימעל, און דערלאנגט איהם כריזאנטא'ן; ווי נאר אבער זי האט מיט איהרע פינגערלעך אנגעריהרט דאס שטענגעלע – איז דאס בלימעלע צושאטען און צעבלאזען געווארען.

– סאיאנארא! – האט זי פערטראכטערהייט אויסגערופען

– אויף אונזער שפראך הייסט עס: „זייט געזעגענט!"...

צו דערמאהנען אייך נישט, פרינצעסין, די דאזיגע בלאז-בלימלעך אין יענע יוגענד חלומות מיט זייערע צויבערהאפטע זעהענישען, וועלכע ווערען פערוואנדעלט אין גארנישט ביי דעם לייכסטען אנריהר פון דער ווירקליכקייט – ביי אונזער דערוואכונג?

– ניין, ה' דאקטאר! מיר דערמאהנען זיי אין די ווערטער, וועלכע ווערען פערוואנדעלט אין גארנישט, ווען מען דארף פון זיי, פון די ווערטער, הייסט עס, אריבערגעהן צו טאט, צו ממשות! אך, די מאנספיל קאנען פרעכטיג זינגען שירה, און צוגיסען זיך אין פאעטישע טרעלען! און ווייסט איהר, וואס מיין גובערנאנטין פלעגט שטענדיג זאגען? הערט-נישע אויס, וואס זי פלעגט זאגען... זי פלעגט זאגען צו מיר, אז די ווערטער פון מאנספיל דארף מען שטענדיג פערשטעהן פערקעהרט, קאפויר... נו, איך האלט מיט איהר – מיט איהר מיינונג!

– און דאס גיט זיך אייך איין? – האט זיך דער דאקטאר פונאנדערגעלאכט.

– יא, דאס איז אזוי שווער, ווי איהר קאנט זיך גארנישט פארשטעלען! איהר, למשל, פערזיכערט מיר, אז איך בין אויסערגעוועהנליך, וואונדערליך, הערליך, אז איך בין א צויבערהאפטע פעיע – און גלייכצייטיג טראכט איהר, אוודאי וועגען א העל-בלאנדער מיידעל מיט אן'אויסגעצויגענעם פנים און מיט וואסער-גרויע אויגען. אך, די גרויע אויגען ביי די פרויען געפעלען מיר אזוי נישט, און אט אויך, די מענער פון אפון דוכט זיך, פערקעהרט, אויס, אז זיי שפיגלען אין זיך אפ אייערע גרויע הימלען!

די פרינצעסין האט זיך ווידער פונאנדער געלאכט, ענטלויפענדיג פונ'ם דאקטאר גלייך מיט דער אליע!

– זאגט מיר, ה' דאקטאר, וואס בעדייט, אייגענטליך, אייער אייראפעאישע ליבע? – האט זיך כריזאנטא, אומקעהרענדיג זיך צו איהם, א פרעג געטון – איך לייען און לייען אייערע ראמאנען, און וואס ווייטער ווער איך אלץ מעהר פערוואונדערט! אט, צום ביישפיל, ליידט איין מאנספערשוין, און ער ליידט מורא'דיג צוליב זיין אונגעהויערער ליבע צו א פרוי, און יענע, פונדעסטוועגען, וויל איהם גאר נישט אנקוקען פאר די אויגען! דער מאנספערשוין ווערט שיער משוגע, ער איז ממש פון זינען, ער סמ'ט זיך אליין, אדער ער דער'הרג'עט די אן גארנישט שולדיגע פרוי, אדער נאך, אלס צוגאב, פרעמדע זייטיגע מענשען... צו-וואס טויג דאס אלץ? – איך הויב עס אבסאלוט נישט אן צו פערשטעהן! אויב ער האט זי טאקי אויף אן'אמת ליב, און ער געפעלט איהר נישט, טא זאל ער זיך אויסזוכען אן'אנדערע, און נישט פטר'ן גלאט קיין טייערע צייט! די מאנספיל און די פרויענצימערס זענען דאך אלע – איינע און די זעלבע! דער גאנצער חילוק אין זיי – ווי מען האט עס מיר אויפגעגעקלעהרט – איז אויף אזוי-פיל קליין, אז כוף כל סוף שפילען נאר די הויפט-ראלען: די יונגקייט, דאס געזונד און דאס געלד! ווי אלט זענט איהר, דאקטאר? – האט זיך פלוצים צו איהם געווענדט כריזאנטא.

– זעקס און צוואנציג! – האט ער אפגעענטפערט.

– זענט איהר, הייסט עס, אויף עלף יאהר עלטער פון מיר. דאס איז אבער א קלייניגקייט! לאזט מיך אייך בעקוקען! – האט זי אראפגעזונגען כריזאנטא מיט שטיפערישער איראניע, אנהויבענדיג איהם גענוי צו בעטראכטען.

– איהר האט אייער אייגענס שיינע בלויע אויגען, און גראד נישט אזעלכע וואסער-גרויע, ווי ביי אייער מיס אועד, וועלכע האט מיך אין טאקיא געלערנט ענגליש!

– אבער, קוקט נאר! קוקט נאר, ס'ארא גרויסער יונג איהר זענט! א שטארקער זונט איהר אויך? – האט זי פלוצים א פרעג געטון – איהר וואלט מיך געקאנט אויפהויבען?

אנשטאט צו ענטפערען איהר אויף דער לעצטער פראגע האט זי דער דאקטאר אויפגעהויבען אויף די הענד – הויך איבער זיך.

– אט האסטו!.. איך האב נישט גערעכענט... נו, גוט! טראגט מיך אזוי! – האט כריזאנטא שטיפעריש פארטגעזעצט.

דער דאקטאר האט זי גענומען אין ביידע הענד, ווי א קינד, צוגעטוליעט זי צו זיך און געטראגען איבער דער אליע.

גלייכצייטיג האט ער נישט פערגעסען צו בעדעקען איהרע געשניצטע הענטליך מיט צארטע קושען.

זיי האבען זיך דערנעהנטערט צו א בענקעל, וואס איז געבען ארומגערינגעלט מיט ארומגעשוירענע אקאציעס, בילדענדיג מיט זיך א לעבעדיגען גראט.

דער אריינגאנג אין גראט האט אפגעהיט א מעכטיגער דעמב.

די פרינצעסין איז לייכט אראפגעשפרונגען אויף דער ערד, און זיך שנעל אוועקגעזעצט אויפ'ן בענקעל.

– זעצט זיך איהר אויך, הער דאקטאר! איך וויל, אז איהר זאלט זיך מיט מיר אוועקזעצען און דערצעהלען וועגען אייערע ליבע-פאסירונגען. איהר זענט דאך נישט קיין מיאוסער בחור, און דעריבער מיין איך, א אייער לעבען אין פאריז – דארף מיט זיך פארשטעלען בלויז אינטערעסאנטעס! נו, האב איך געטראפען?

דער דאקטאר לעווי האט זיך צוגעזעצט צו דער פרינצעסין, און אנגעהמענדיג זי ביי די הענד, האט ער איהר טיף אריינגעקוקט אין די אויגען.

– יא, מיין טייערע פרינצעסין, איך האב א סך, א סך אדורכגעמאכט אין מיין קורצען לעבען... איך האב זיך דריי מאל געשלאגען אויף א דועל, צוויי מאל האט מען מיך געפרובט צו דערמארדען – און שטענדיג איז די סיבה געווען: פרויען פרויען, און נאך אמאל פרויען!

– נו, זעהט איהר שוין! איך האב באלד געטראפען!

דער דאקטאר האט פארטגעזעצט:

(פארטזעצונג קומט)

נעכטיגע פאהנען-פייערונג.

ביי די יובעלירען, גראווירער און זייגער-מאכער.

נעכטען זיינען פארגעקומען די ווייטער-דיגע פאהנען-איינווייהונגען אין די דיגע האנדווערקער-פאראיינען. איממא-זאנט איז אויסגעפאלען די מאהן-פייע-רונג אין פעראיין פון די יובעלירען, גראווירער און זייגער-מאכער.

די פייערונג האט געעפענט דער פרעזעס פון פעראיין פיאלקא, וועלכער האט איינגעלאדען אין פרעזידיום די ציטיגע פערוואלטונג און די גרינדער פון פעראיין. ער האט אנגעוויזען, אז די היינטיגע פייערונג פאלט צונויף מיט דעם 10 יעהריגען יובילעאום פון פער-איין און ווארימע ווערטער דערמאהנט דער רעדנער דעם אונפערגעסליכען יאן קירשראט (אלע הויבען זיך אויף פון די ערטער). דאן בעעהרט ה' פיאל-קא דעם לאוניק יאעל מיט אויפשניי-דען די סטענגע פון דער פאהן. ה' פאזי-ואנסקי וויקעלט אויף די שעהנע בלוי-ווייסע פאהן, וועלכע ווערט בעגעגענט דורך די אנוועזענדע מיט א אוואציע.

לאוניק יאעל האלט א רעדע אין נאמען פון צענטראלען האנדווערקער-פערבאנד. ער בעגריסט די קאלירען פון דער פאהן און איז צופרידען פעסטצו-שטעלען, אז די מיטגלידער פעראיין, האלטען זייער קאנטאקט מיט א"י.

עס פאלגען דאן א רייהע בעגריסונ-גען: אין נאמען פון מאלער-פעראיין ה' וויטעשניק, פון האנדווערקער-פער-באנד — פרעזעס ליקערמאן, פון שטע-פער-מייסטער-פעראיין — ה' יאקובאוויטש, פון טישלער-פעראיין — פרעזעס הערש-קאוויטש, וועלכער ערקלערט, אז די בלוי-ווייסע קאלירען זע ען די פארבען פון ברילינאנס, פון האנדווערקער-צענט-ראלע-ה' צאריסקי, וועלכער ערקלערט, אז די צענטראלע שענקט א ווייס בלויע באנד צו דער פאהן.

דאן רעדען אין נאמען פון דער פער-וואלטונג ה' פאזנאנסקי און דער עלט-סטער גרינדער פון פעראיין און פון האנדווערקער-קלוב ה' שטיפט. ער וויזט אן, אז דאס האנדווערקערטום איז אמאל גענומען די שעהנסטע בעשעפטיגונג ביי יודען, און איצט געהען מיר אין ער-וועלבער ריכטונג, ווייל די יודען ווערען פראדוקטיוו. עס רעדען נאך — אדוו. וואסער, סענדאווסקי און פאזיצער פיאלקא. די דעלעגאטען און געסט שרייבען זיך שפעטער איין אין גאלדענעם בוך פון פעראיין און דאן ווערט גע-עפענט דער באנקעט, בעת וועלכען עס ווערען אפט מיט לויב דערמאהנט די פערדינסטען פון דער יודישער פרעסע.

דערויף האלט אין נאמען פון דער פרעסע א רעדע רעד. לאזאר פוקס, וועלכער ווייזט אן, אז די פרעסע איז פיל מעהר גרייט זיך צו פרעהען מיט מענשליכע פריידען און שמחות ווי אָב-צורווירען און באטירען זייערע פיינע פון ליידען.

ביז שפעט אין דער נאכט האט זיך

דער עולם געוויילט אין א העדליכער שטימונג.

ביי די שטריקער-מייסטער.

די פייערונג עפענט דער פעראיינס-פארזיצער ה' צינקפלשטיין, די איינליי-טונגס רעדע האלט ה' בערקאוויטש און חז יאסעלעוויטש זינגט מה טבו. עס ווערט דאן בעעהרט מיט אויפשטעהן פון די ערטער דער אנדענק פון יאן קירשראט און פון דיכטער יהואש און דער חזן מאכט אנ'אל מלא רחמים פאר די פערשטארבענע מיטגלידער. די פער-וואלטונגס-מיטגלידער שטערלינג דא-רעמבוס או ברוידע טראגען אריין די נייע פאהן, ה' פשעסטשעלניעק שניידט דורך די סטענגע און ה' ראפאפארט וויקעלט די פאהן פונאנדער, וועלכע איז קינסטלעריש אויסגעפיהרט דורכן מאלער האנעמאן און הענגט אויף א בלוי-ווייסע לענטע.

אין נאמען פון צענטר. האנדוו.-פערבאנד בעגריסט די פייערונג ה' מארק פיין, פון האנדוו.-באנק — ה' אר-דינאנס, טישלער — ה' בימקא, טאמבו-רירער — ענגעלקי. דאזאר האפמאן האט צוגעשיקט א שריפטליכע בעגריסונג.

א גרויסען איינדרוק מאכט די רעדע פון פערטרעטער פון קריסטליכען שטרימפווערקער פעראיין ה' לצמערט, וועלכער ווייזט אן, אז זייער פעראיין עקזיסטירט שוין 100 יאהר און קלא-מערט זיך געטריי ארום דער אלטער אויסגעפרובטער פאהן.

עס האלטען בעגריסונגען די ה"ה מילעכטייך, שימאנאוויטש, שטערלינג און לובלינסקי.

נאך די רעדעס איז פארגעקומען א באנקעט.

ביי די מעטאל-מייסטער.

די פייערונג עפענט דער פרעזעס פון פעראיין פוטערמאן. חזן מיטעלבערג מאכט א הזכרה פאר די פערשטארבענע מיטגלידער און דער עלטסטער מיטגליד פון פעראיין ה' לאסמאן ווערט מכבד מיט איבערשניידען די סטענגע אויף דעם פאהן. ה' ריישין וויקעלט אויף די בלוי-ווייסע פאהן און עס געהען א רייהע בעגריסונגען: פון צענטר. האנדווערקער-פערבאנד ה' מארק פיין, האנדוו.-באנק — ה' ענגעלקי, פון מאלער-פעראיין — ה' מילעכטייך. פון די טישלער — ה' כאלמסקי, שטיקער — ה' לוקסענבורג, בלעכער ה' רובינאוויטש, האנדווערקער שולע — אינזש. הארטגלאס, פון דער צענטראלע און האנדוו.-באנק — דיר. ארדינאנס און וויצע-פרעזעס רידער.

אין מיטען באנקעט, וועלכער האט זיך אנגעהויבען גאך די רעדעס, זענען אנגעקומען די ווארשאווער דעלעגאטען: די ה"ה ראסנער, וויצע-פארז. ה' בראמ-בערג'ן, ה' פינקעלקרוט פון דער ווארשאווער האנדווערקער-באנק און ה' וואשניעווסקי פון צענטראל ראט. די געסט ווערען מיט פרייד בעגריסט און זיי פערברענגען מיט די בעלי-שמחה ביי א גלעזעל משקה און א פריידיגער שטימונג ביז אין דער שטעטער נאכט אריין.

איז דא א גאט אויף דער וועלט?

(ענדע פון 3 טע זייט).

רוסלאנד דעבאטירט די פראגע. צי ער ענין פון חתונה האבען דארף רעגיסט-רירט ווערען, אויב נישט כדת משה וישראל איז לכל הפחות אין „זאגס" — (שטאנדעס-אמט), אדער פונ'ם דאזיגען געשעהעניש דארפען וויסען נישט מעהר. ווי מאן און ווייב, וועלכע זענען אינ'ם דאזיגען ענין דירעקט בעטייליגט?

די דאזיגע פראגע איז וויכטיג פאר דער געזעצגעבונג נישט נאר פון ווייס רוסלאנד אליין, נאר פון דעם גאנצע ראטען-פערבאנד, און ס'איז קלאר, אז אויך דוקאר מוז נעמען א שטעלונג צום דאזיגען ענין און דער עיקר אנגעמען די נויטיגע רעזאלוציע, וואס זאל קענען דינען אלס באזע פאר דער געזעצגעבונג פונ'ם לאנד...

און אט ווי די דאזיגע „פאמיליע"-אנגעלעגענהייט איז געלייזט געווארען דורך דעם דוקארער פראלעטאריאט:

קודם כל איז געהאלטען געווארען א פארטראג „וועגען פאמיליע לעבען און חתונות" און נאכדעם, פערשטעהט זיך, איז אנגענומען געווארען די געהעריגע רעזאלוציע!

אמת, דאס מאל איז די רעזאלוציע נישט אנגענומען געווארען אזוי פלינק און איינשטימיג, ווי די רעזאלוציע נעגען גאט. ווייל „איניגע, מעהר ענ-טוויקעלטע", דערצעהלט דער דוקארער ארבקאר. „האבען זיך ארויסגעזאגט פאר א פאקטישער נישט-רעגיסטרירטער חתונה" און דעריבער האט די אפשטי-מונג געגעבען פאלגענדיגען רעזולטאט צוואנציג — פאר א פאקטישער חתונה. דאס הייסט, פאר א רתיגה, וואס נאר: מאן און ווייב זאלען וויסען פון איהר) אין איף און זעכציג פאר א יורידיש-רעגיסט יוטער חתונה!" (דאס הייסט, פאר א חתונה, וואס זאל פארקומען אויב נישט כדת משה וישראל, איז, לכל הפחות, כדת „זאגס" ראקסאבער.) אלוא — פאר רעגיסטראציע!

קורץ, פאר די נשים איז נאך פער-האן א גאט אויף דער וועלט, אפילו אין דעם פארטיזאנישען דוקאר און איך האב מורא, אז די „צוואנציג מעהר ענט-וויקעלטע", וועלכע האבען געהאט דעם מוט צו שטימען פאר א „פאקטישער נישט-רעגיסטרירטער חתונה" וועלען, נעבעך, פערטריקנט ווערען אהן ווייבער, ווי דער פאראיאהריגער לולב ביים רב אוימ'ן בוידעם. — ווארים ווער וועט מיט זיי חתונה האבען.

צוריקגעבען די אפגענומענע קאנצעסיעס.

(ס) דער פינאנץ-אמט האט דערהאל-טען א צירקולאר פון פינאנץ מיניסטע-ריום וועגען צוריקגעבען די קאנצעסיעס די ביז-איצטיגע בעזיצער פון קאנצע-סיעס, ביי וועלכע מ'האט אפגענומען די קאנצעסיעס אין יאהר 1926.

גלייכצייטיג וועט די פינאנץ-מאכט אנהויבען אפצושאצען דאס פערמעגען פון די קאנצעסיע-בעזיצער.

ביי די, וועלכע פערמאגען נישט מעהר ווי 10,000 זלאטעס, וועלען די קאנצע-סיעס נישט אפגענומען ווערען.

ארעסטירט א באנקראטניק.

(ס) מיט א קורצער צייט צוריק האט די לעמבערגער פירמע „ציפרא פאלטו-ראק" אויפגעהערט צו צאהלען איהרע התחייבות'ן און דערפון האבען א רייה לאדזשער סוחרים און פאבריקאנטען גע-ליטען גרויסע היזקות.

צוליב דעם, וואס אלע שריט אויף צו פערגלייכען זיך מיט דער פירמע האבען נישט געגעבען קיין שום רעזול-טאט און ס'איז אויך פעסטגעשטעלט געווארען, אז די דערמאנטע פירמע האט שוין 3 מאל באנקראטירט, — האבען זיך די געליטענע לאדזשער סוחרים געווענ-דעט צו דער פראקוראטור און דער איי-גענטימער פון דער לעמבערגער פירמע איז ארעסטירט געווארען.

אפקלאנגען פון טראמוואי-שטרייק אין לאדז.

די געקינדיגטע ארבייטער פאר'ן געריכט.

—) היינטיגען מיטוואך וועט אין לאדזשער קרייז-געריכט פארקומען דער פראצעס קעגען די טראמוואי-ארבייטער: טעאדאר קישינסקי, פראנצישעק קאט-קאווסקי, באלעסלאוו זשעמיאן, יוזעף וולאדארטשיק, אפאלינארי געפערט, יאן קאטשמארעק, קאזימיעזש צעל און יוזעף קאפאניא, וועלכע ווערען בעשולדיגט, אז בעת'ן לעצטען טראמוואי-שטרייק אין לאדז, האבען זיי זיך אריינגעריסען אין דער רעמיזע און געשטערט דאס ארויס-לאזען די וואגאנעס.

לאדזשער ראבינאט איז מתיר די חרמים פון די בעלזער און מונקאטשער חסידים.

(—) ווי בעוואוסט קומט זייט א לענגערע צייט פאר א גרויסע מחלוקה צווי-שען די מונקאטשער און בעלזער חסידים. דער מונקאטשער רב האט אריינגעלעגט אין חרם די בעלזער חסידים און דער בעלזער רב האט אריינגעלעגט אין חרם די מונקאטשער חסידים.

דער לאדזשער ראבינאט האט נעכטען אפגעהאלטען א זיצונג און בעשלאסען מתיר צו זיין ביידע חרמים, אויפפא-דערנדיג סיי די בעלזער, סיי די מונ-קאטשער חסידים געגענזייטיג זיך מוחל צו זיין.

פון שטאט-ראט.

(—) די נאהנסטע זיצונג פון לאדזשער שטאט-ראט וועט פארקומען היינטיגען דאנערשטאג.

אויף דער טאג-ארדנונג — די ווייטער-דיגע בודזשעט-דעבאטען.

טערעגראמען.

קאמיסיע פאר עקספארט און אימפארט-ענינים.

דעפ. ווישליצקי מיטגליד פון דער קאמיסיע.

ווארשא, 29. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט איז אין האנדעלס-מיניסטעריום פארגעקומען א קאנפערענץ. אין דער קאנפערענץ האט זאנטייל גענומען דער האנדעלס מינסטער קוויאטקאווסקי, וויצע מיניסטער דאלע-שאל, פערשידענע עקאנאמישע אינסטי-טוציעס. ס'איז אויך אנוועזענד געווען דעפ. ווישליצקי ס'זענען ארומגערעדט געווארען די פראגע פון אימפארט און עקספארט. ס'איז געשאפען געווארען א ספעציעלע קאמיסיע, וועלכע דארף זיך פערנעהמען מיט די דערמאהנטע ענינים אלס פארזיצענדער פון דער קאמיסיע איז בעשטימט געווארען וויצע מיניסטער דאלעזשאל, אלס מיטגליד פון דער קא-מיסיע דעפ. ווישליצקי.

יודישער סוחר היילפערין אין דער אנקעטע-קאמיסיע

ווארשא, 29 (טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט) דער צענטראלער סוחרים פעראיין האט צוגעשיקט צום וויצע-פרעמיער בארטעל פאלגענדע 2 פערזאנען אלס יודישע פארשטעהער אין דער אנקעטע-קאמיסיע: דעם האנדעלס-ריכטער היילפערין און אינזש. ויידעמאן.

דער מיניסטער בארטעל האט בע-שטימט אין דער קאמיסיע דעם ווארשאווער סוחר היילפערין.

געשאסען אויף א פראוואקאטאר.

שעדלעץ, 29 (טעלעפאניש) היינט אין אוועגד האבען אונבעקאנטע מאנס-פערשוינען געשאסען אויפ'ן פראוואקא-טאר גראך. די קויל האט נישט געטרא-פען, די אנפאלער זענען אנטלאפען.

די לויה פון דיכטער יהואש.

טויזענדער מענשען האבען בעגלייט דעם פערשטארבענעם דיכטער.

ניו-יארק, (יט"א) אין דער לויה פון דיכטער יהואש האבען זיך בעטיי-ליגט טויזענדער מענשען. די וואוינונג פון דיכטער איז געווארען בעזוכט פון הונדערטער מענשען, וועלכע זענען גע-קומען זעהען דאס לעצטע מאל דעם דיכטער. די לויה האט זיך געצויגען איבער איסט סייד און האט זיך אפגע-שטעלט ביים לאקאל פון נאציאנאלען ארבייטער-פערבאנד, ווי אויך פאר די לאקאלען פון די יודישע רעדאקציעס.

קיין שום רעדעס זענען נישט גע-האלטען געווארען, ווייל אזוי איז גע-ווען דער רצון פון פערשטארבענעם. בלויז פאר'ן הויז פון ארבייטער-פער-באנד זענען געזאגט געווארען איניגע קאפיטלען תנ"ך אין יהואש'ס איבער-זעצונג. די לויה איז געווען א בעשיי-דענע, אהן קרענץ, ווייל אויך דאס האט דער דיכטער פערלאנגט פון זיין פא-מיליע.

מיט דער לויה האט זיך פערנומען דער י. ל. פרץ שרייבער-פעראיין. יהואש האט בעקומען אנ'ארט נעבען קבר פון פערשטארבענעם דר. סירקין.

Dr. H. SPIRA-BORNSTEINOWA
Cegielniana 4
טעלעפאן 34-90.
ספעציאליטעט: אקושער און פרויען-קראנקהייטען.
נעמט אן פון 3—6 נאכמיטאג.

ערשטקלאסיגער הערען-שניידער
A. Rogozinski
Piotrkowska 85
נעהמט אן בעשטעלונגען אויפ'ן פריהלינג-סעזאן לויט די נייעסטע פאריזער און ענגלישע מאדעלען.
סאלידע אויספיהרונג. 989 צוגענגליכע פרייזען.

א יוריסט (קאוואליער)
זוכט 1—2 קליינע צימער
מיט א בעזונדערן איינגאנג ביי אנ'אנשטענדיגע פאמיליע אין צענטרום שטאט. אדער אלטשטאט.
אפערטען אין אדמיניסטראציע פאר „זאפארט".

קרישטן
פאר דרוקעריי
פערלאגען
און רעקלאמען
עס ווערט בעקאנט געמאכט, אז פון 15 יאנואר איז געעפענט געווארען אויף דער
פעטריקאווער 101
א קלישע-אנשטאלט א. ג
„GALWANO"
עס ווערט אויסגעפירט קלישען אין שטריך, יאטקאווע און מעהרפארביגע. בעשטעלונגען ווערען שנעל און פינקטליך אויסגעפיהרט.
„GALWANO"
101 Piotrkowska 101
Tel. 57-68.

פּערקויף אויף וועקסלען

שטוינענד נידריגע פּרייזן! פּערקויף אויף וועקסלען!!

סיגנע ערטיקלען, פערקויפען מיר פון דעם 1. פעברואַר ד. י. אויף וועקסלען (פון 100 זל. אָן, גור קוגדיש, סוחריש) צו אויספערקויפס-פּרייזן: וועלכ:דיג געבען די בריימסטע מאַסען די מעגליכקייט איינצוקויפען אונזערע ערשטקלאַ-

פּאַלטענס . . . 40 זל.	שיך . . . . פון 30 זל.	קראַוואַטען . . . פון 4 זל.
אנציגער . . צו 75 זל. און 90 זל.	העמדער . . . . 5 זל.	זיידענע, פראַנצויזישע און הינער, די שענסטע מוסטערן
ספּאָרטמאָדע, וויזיטאָרס און שפּאַציר.		קעלנער . . . . אַ טוץ 6 זל.
פּיושאַמעס . . . פון 20 זל.	נוצט אויס די אויסנאַהמס-געלעגענהייט!	שקאַרפּעטען . . . פון 1 זל. א.ז.וו.

קורצע צייט! **H. PFEFFER, Piotrkowska 111, tel. 18-72** קורצע צייט!

זייד:נע שטרימפּ טראַמאַ-3 פּאַר 27 זל. הינער וועש-טריקאָטען, ווי אויך פערשידענע אַגד. קאָנפעקציע-און דאַמען-גאַלאַנטעריע-וואַכען. 589

דייטש טעאַטער. דירעקציע: זעמאַך.

היינט, זונטאַג 2 פאָרשטעלונג.

4 אַ זייגער נאָכמיטאָג צו נידריגע פּרייזען און אין אָוונט 8.39 דער לעצטער שלאַגער

„די ציר-ק-פּרינצעסין"

מיט אנטייל פון גאַנצען אַנסאַמבל.

Miejski Kinematograf Uświatowy

Wodny Rynek (Róg Rokocińskiej)

עס ווערט דעמאָנסטרירט די עקזאָטישע פּאָעמע

„סולטאַנכע פון ליבע"

פאַר יוגענד:

„דער וואַלד-ראַבין"

(Robin-Hood) 630

דאַנטיסט און צאָהנטעכניק

י. ביטענסקי

5 קאָנסטאַנטינער 5

נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוונד.

פּרייזע ביליגע פּערזענליך און געצאָהלט

מאַניקור 80 גר.

שערען, ווי אויך אַנדולירען דאַמען צו קאָנקורענץ פּרייזען אין דעם ערשטקל. פריזיער-אנשטאַלט פון א. אָרענשטיין פּאָמאָרסקא 3

לעטשניצע פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַכאַוואָסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	11-10 3-2 $6\frac{1}{2}$-$7\frac{1}{2}$
ד"ר רוזשאַנער	הויט-און געשלעכט-קר.	11-10 2-1
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	2-1 8-7
ד"ר יוסטמאַן	נערוועז-קראַנקהייטען	2-12
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	12-10 5-4
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען-און געבורטס-הילף	1-$11\frac{1}{2}$ 6-5
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייטען	4-3 ז.1-2
ד"ר וויינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	1-11 7-$5\frac{1}{2}$
ד"ר סטופּעל	רענטגען	6-4 12-10
א. גראָדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	7-3
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	2-9

צאָהן-פּאָמבירונגען, בעליכטונגען, קראָנען, מאָסטען, א. אז. וו. בייַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, לעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. א קורס פאַר שוואַכער.

אויפנעהמען געגען שאָרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

חידוש אין ד ר שטאָט.

פאַר 3 זל.

עלעקטרישע ליכט אין שטוב קען יעדער בעקומען אויסצאָהלען וועכענטליך פאַר יעדען פ. פּערקויף פון פּערשידענע עלעקטרישע מאַטעריאַלען

פ. לעווין,

קאָנסטאַנטינער 58, פּראַנט-געוועלב

— ד"ר —

י. הערשפינקעל

Zawadzka 15,

telefon 11-87

— — ספּעציאַליסט פאַר — —

קינדער-קראַנקהייטען. נעמט אָן אינדערהיים פון 8—10 פריה און פון 3—5 נאָכמיטאָג און אין לעטשניצע „פּאָמאָץ".

Dr. med.

L. Pikielny

ספּעציאַל-אַרצט, פאַר נירען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען

Nawrot 8,

telefon 19-90.

עמפּפאַנגט פון 4—7 אָוו. 591

Dr. ADAM

Grosglik

Al. Kościuszki 27,

tel. 51-78

הויט און וועגערישע קראַנקה. רענטגען און ליכט-הייל אינסט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונד.

Akuszerka

E. Sklarowa

האָט זיך איבערגעצויגען פון פּאָמאָרסקא 35 אויף זיעלאַנאַ 47, וו. 18

געבורטס-הילף פּריוואַט און פאַר מיטגלידער פון דער קראַנקען-קאַסע.

903

Dr. med. Ludwik

Rapeport

Pr. Narutowicza 25 (Dzielna) tel. 44-10.

ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען. נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָוונד.

Dr. med.

H. Lajchter

קאָנסטאַנטינער 9.

רוג זאַכאָדניע טעל. 49-66

צאָהן-כירורג

ספּעצ. פון כירורגישע קראַנקהייטען ווי: שטשענקעס, גומענס, דרושאָנסלעס, צאָהן-פיסטולעס א.ז.וו. נעמט אָן פון 1—3 און פון 7—9 אָוו. זונטאָג 10—12.

Dr. Z.

Rakowski

ספּעציאַליסט פאַר אויערן, נאָז, האַלז, און לונגען-קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9

טעלעפאָן 27-81.

שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערושער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

Dr. med.

A. MAZUR

נאַרוטאָוויטש (דזשעלנאַ) 44

טעלעפאָן 22-44.

אויערן און האַלז קראַנקהייטען שטימע און שפּראַך-פעהלערן (שטאַמלען א.ז.וו.) נעמט אָן פון 12—2 און פון 6^{30}—8 אָוו.

BANK HANDLOWO-PRZEMYSŁOWY w ŁODZI

Spółka Akcyjna

ŁÓDŹ, ul. PIOTRKOWSKA Nr. 96.

Bank Dewizowy

Łódź, Warszawa, Sosnowiec.

Załatwia wszelkie operacje w zakres bankowości wchodzące:
Dyskonto, Inkaso, Zlecenia giełdowe.
Przyjmuje wkłady w walucie krajowej i zagranicznej. 574

טעקסטיל-פאַבריקאַנטען-פעראיין „בר"

אין לאָדז, זאַכאָדניע 68.

מיר מאַכען בעקאַנט אונזערע ה"ה מיטגלידער, אַז לויט'ן פּאַראַגראַף 26 פון סטאַטוט וועט זונטאָג דעם 6 פעברואַר ד. י. 4 נ. מ. אין פעראיינס-לאָקאַל (זאַכאָדניע 68) פּאָרקומען די יעהרליכע

אַלגעמיינע פערזאַמלונג

מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג:

1) ערעפנונג און וואַהלען פון א פּרעזידיום
2) לעזען דעם פּראָטאָקאָל פון דער לעצטער אַלגעמיינער פערזאַמלונג
3) בעריכט פון דער פערוואַלטונג פאַר'ן יאָהר 1926
4) בעריכט פון דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע.
5) בעשטעטיגען דעם בודזשעט אויפ'ן יאָהר 1927
6) ענדערען אין סטאַטוט די פּאַראַגראַפען 13, 15, 16, 24, 27 און 30
7) וואַהלען פון אַ נייער פערוואַלטונג און רעוויזיאָנס-קאָמיסיע
8) פרייע פאָרשלאַגען.

אין פאַל עס וועט ניט קומען אַ גענוגענדע צאָהל מיטגלידער, וועט די פערזאַמלונג פּאָרקומען אין זין פון פּונקט 27 פון סטאַטוט, דעמזעלבען טאָג 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג ביי יעדער צאָהל מיטגלידער. 689

די פערוואַלטונג.

ביי אַבראַמאָוויטש נאָווע 65

קויפט זיך מעבעל

ענצעלנווייז אויך קאָמפּלעט

גוט און ביליג!

אויף ראַטעס! פאַר מזומן!

קומט און איבערצייגט אייך! 665

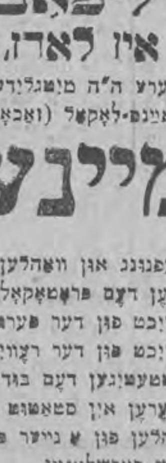

מוטערס!

פערלאַנגט אין די אַפּטייקען און סקלאַד-אַפּטעקעס דעם היגיענישען פּודער פאַר קינדער

„Puder Dzidzi"

(מיט'ן העהנדעל) 7571

וועלכער דערהאַלט דעם קינדס קערפּער אין געזונדהייט און ריינקייט.

א שאַכטעל 60 גראָשען.

טליתים-פאַבריק

אויספערטיגונג פון וואָלענע, האַלב-וואָלענע זיידענע טליתים פּמי פּערקישע, ווי אויך טליתים-קטנים הורט און דעטאַיל! מיט אויספּריטונגען, אויך גאַרטלען, שפּאַניעס און ציצית צו בעקומען ביליגער ווי איבעראַל

ביי א. ה. ציטרינאַווסקי, קאַמיענע 1,

אין צווייטען הויף, פּאַרטער. קומט און איבערצייגט אייך! 298

בעמערקונג: ס'ווערען אויך אָנגענומען אַלטע טליתים צו וואַשען.

עד מתי עצל תשכב?

ווי לאַנג וועסטו וואַרטען מיט דיינע איצטיגע און פאַר-מלחמה'דיגע וועקסלען?

מתי תקום משנתך?

ווען וועסטו קומען אין ביוראָ

17 פּעטריקאָווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס לויט'ן אומטאַו, קלאַגעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אַפּאָזיציעס, אַדוואָקאַניעס, רעקורסען, וועגען פּעטער אין קאָמיסאַריאַט-רושאָנדו, ביטעס וועגען דירה און אויזשאָגד ראָזיעמטשי און אין אַלע פּאָליציי-בעציר:קען, שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראַווינעס, קאַרטע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

רעכט-קאָנסולענט י. מאַנעלאַ, פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 52

שנעל, רעעל און ביליג!

מעבעל

אין גרעסטען אויסוואַהל רעעל און ביליג מיט די בעסטע בעדינגונגען בעקומט מען נאָר ביי ה'

ווינטער, הילינסקי 41,

פּראָנט-געשעפט 459

כ'קויף אַלט מעבעל און צאָהל די העכסטע פּרייזן.

מאַסאַזש-און הייל-גימנאַסטיק-שולע און קאַבינעט

פון דר. מעד. ב. שמירגעלד

צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89

ריקענביינער-פערקרימונגען, פּאַראַליזען, נערווען-שמערצען, פעטזוכט, אַרטרעטיזם, שטוהל-פערשטאָפּונג, גינעקאָלאָגישע מאַסאַזשען, בעהאַנדלונג פון פּיזישע שוואַכע קינדער (גרופּען). נאָך דעם ענדיגען די שולע, ווערט אַרויסגעגעבען אַ צייגניס.

עמפּפאַנג פון 3 ביז 5.

פּרינקט נאָר דעם עכטען

ינאַ-צעלאַנסקאַ מעה № 50

„GWIAZDA"

646 פאָרערט איבעראַל

אבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז [illegible] — 4.00 זלאָטעס, אויף דער פּראָווינץ [illegible] 5 זלאָטעס. אַן איינצעלנער נומער 50 גראָשען [illegible] טעגליך [illegible]

אַנאָנסען-פּרייז: פּערל-מעטער [illegible] 10 גראָשען, [illegible] 20 גראָשען [illegible] 15 גראָשען [illegible] 20 גראָשען [illegible]

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. [illegible]
Czcionkami i druk.: „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.